

Franca Vendramin - Pino Venerito

**PĂRINTELE
ALOIS GUANELLA**

**Preot muntean
părinte al săracilor**

Portretul unui sfânt

Editura Serafica
Roman 2018

Titlul original: *Don Luigi Guanella*
il prete montanaro padre dei poveri

© Editrice Nuove Frontiere, 2011
Congregazione dei Servi della Carità
Opera Don Guanella S.a.s.
Vicolo Clementi, 41 - 00148 Roma - Italia

Trad.: Cecilia Lujinski și
Pr. Adrian Măgdici, OFMConv.

Tehnoredactare: Pr. Adrian Măgdici, OFMConv.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VENDRAMIN, FRANCA

**Părintele Alois Guanella : preot muntean, părinte
al săracilor : portretul unui sfânt** / Franca Vendramin și
Pino Venerito ; trad.: Cecilia Lujinski și pr. Adrian Măgdici,
OFMConv. - Roman : Serafica, 2018

ISBN 978-606-770-111-1

I. Venerito, Pino

II. Lujinski, Cecilia (trad.)

III. Măgdici, Adrian (trad.)

2

© **Editura Serafica - 2018**
Str. Teiului, Nr. 20
611047 - Roman / Neamț
Tel.: 0741 120 321; 0768 192 777
edituraserafica@yahoo.com
www.edituraserafica.ro

E greu de spus dacă îl evocăm pe umilul preot, pe *preotul muntean* – așa cum le place unora să-l numească – mai mult pentru a evidenția simplitatea sa evanghelică sau, ca să fim mai preciși, duritatea sa granitică [...] Privea spre cer și surâdea spre pământ; a fost un soi special de ascet-apostol...

Sărmanul *preot muntean*, cum îi plăcea să-și spună, de neoprit în luptă în tinerețe și profund atașat de visul de a câștiga, prin apostolat, multe suflete la Dumnezeu și de a le ridica din vremelnica mizerie, de îndată ce opera sa a început să dea roade, a fost iubit, îndrăgit de Superiori, Parohi, Episcopi, ba chiar și de Supremii Pontifi.¹

PREZENTARE

În Cristos ne-a fost oferită noutatea revoluționară a Evangheliei, adică iubirea care ne mântuiește și ne permite să pregustăm veșnicia. Aceste cuvinte ale papei Benedict al XVI-lea ne amintesc că o persoană sfântă poate oferi ochilor noștri, uneori obosiți și lipsiți de încredere, mărturia luminoasă a unei frânturi de cer.

Această carte, publicată în preajma canonizării Fericitului Alois Guanella, este o tentativă de tălmăcire a pașilor pe care el i-a făcut pe căile sfințeniei evanghelice și, totodată, un buchet de reflecții menit să ne stimuleze sensibilitatea, pentru a fi capabili să cultivăm semințele veșniciei în vremurile noastre.

În cadrul unei întâlniri de studiu și de planificare (Roma, 6 septembrie 2010), Comitetul pentru Canonizare, la care a participat și Episcopul de Como, mons. Diego Coletti, a subliniat, dintre numeroasele calități care îmbogățesc figura multilaterală a sfântului

lombard, acele aspecte care țin de actualitatea și de profeția carismei și a spiritualității sale în lumea contemporană.

Temele alese, elaborate în prezentul subsidu, sunt o continuare și, în același timp, o actualizare a coordonatelor reflecției pe care papa Paul al VI-lea le-a trasat cu ocazia discursului de beatificare, la data de 25 octombrie 1964.

Papa se întreba de unde ar fi putut să provină sfințenia preotului muntean; și-a dat seama că realizările lui caritative erau rodul unei energii vitale care îl întăreau în neobositul său pelerinaj printre taberele celor marginalizați. Esența sfințeniei sale împletea *o minunată istorie de caritate, axată pe milostivire*; dinamismul lui era nutrit de *o mare evlavie, de rugăciunea asiduă, printr-un efort de comuniune neîntreruptă cu Dumnezeu*.

Acesta este principiul unificator al întregii activități de binefacere a părintelui Alois Guanella, principiu pe care el însuși îl repeta, deoarece este o sinteză a imnului Magnificat: *Dumnezeu e cel care face*. El este cel care umple viața de idealuri, El este cel care, în hăul neînțelegerii, ne dă curajul de a merge înainte, El este cel care, în pustiul

sărăciei materiale, *îi copleșește cu bunuri pe cei flămânzi*, El este cel care, atunci când omul nu este capabil să înțeleagă, rămâne credincios legământului de iubire.

Această publicație are rolul de a-i ajuta pe cei care o vor citi; pune accent pe un aspect care nu poate fi trecut cu vederea, și anume recuperarea unității persoanei, căci doar prin porunca evanghelică a iubirii viața dobândește plinătate. Iubirea de Dumnezeu și iubirea față de aproapele sunt două coordonate paralele ale comuniunii. Societatea noastră pare că a deraiat. În multe părți ale lumii se aud discursuri și cântece despre „moartea lui Dumnezeu” și în multe nivele ale societății noastre se trăiește ca și cum „Dumnezeu nu există”.

Odată cu moartea lui Dumnezeu moare și aproapele și, tocmai în acest pustiu, sfântul dorește să-i redea lui Dumnezeu șansa da a-și împlini visul de milostivire cu noii săraci în cele trupești și sufletești.

Părintele Guanella a așteptat îndelung să apară pe bolta sa o stea călăuzitoare, pe care el a numit-o *ceasul milostivirii*. Acest ceas era semnalul de plecare, invitația de a ridica ancora și de a începe marea aventură a carității. Iar *ceasul milostivirii* a bătut când avea patru-

zeci de ani. În acei ani Dumnezeu însuși, prin nenumărate experiențe, de bucurie și de durere, a modelat sufletul acestui om curajos; i-a cucerit inima, sufletul, toate forțele, întreaga sa minte și, din această bogăție divină, a încolțit, cu mai mare vigoare, pasiunea pentru cei săraci și pentru cei necăjiți, care nu sunt altceva decât însuși chipul lui Dumnezeu, tănuț de suferință și de lipsuri.

Maxima sa: *Nu ne putem opri atât timp cât sunt săraci de ajutat*, era flacăra ce-i curgea prin vine, foc ce-l apropia de cei săraci și îi dădea un curaj nemaîntâlnit în lupta cu feluritele piedici pe care le întâlnea. Nu știa ce-i delăsarea și mediocritatea: *Ar avea vreo importanță dacă am fi băgați la închisoare pentru cei săraci... pentru cauza celor săraci? În acest fel am deveni martiri!*

Faptul că străbătea cu dăruire căile frecventate de săracii marginalizați îl făcea să fie considerat un om nesocotit, atras de aventuri periculoase. Prietenia cu Fericitul Cardinal Andrea Ferrari, precum și sprijinul părintesc al Sf. Pius al X-lea, au înseninat zările activității sale caritative și l-au ajutat să înainteze cu îndrăzneală pe drumul greu al sfințeniei.

Papa Ioan Paul al II-lea, în timp ce trecea pragul celui de al Treilea Mileniu, a invitat Biserica să scoată nava de la țărm și să îndrepte cârma spre largul mării astfel încât să simtă suflarea lumii, mereu gata *să răspundă oricui ar cere cont despre nădejdea noastră* (1Pt 3,15).

Epoca noastră trăiește cu ochii îndreptați spre pământ, având un orizont îngust; atunci când în inima persoanelor se stinge dorul de Dumnezeu, seacă și izvorul iubirii și, atunci, devine stringentă necesitatea unei noi evanghelizări pentru a redeștepta dorința de frumusețe și de spiritualitate.

Întreaga familie Guanelliană este recunosătoare față de preoții, surorile și cooperatorii guanellieni care au întocmit această „cronică a minunilor lui Dumnezeu”, care este o profeție a vremurilor noastre.

Ei au dorit să descrie universul sfințeniei experimentat de părintele Guanella, convingși fiind că nu se cuvine să-l trădăm, depozitând carisma și misiunea sa pe rafturile unei biblioteci, ci, dimpotrivă, trebuie să întrupăm aceste atribute în vremea noastră astfel încât să devină o prelungire a sa în noi: să fim și noi sfinți... așa cum a fost el!

Examinarea lor atinge aspectele sensibile ale carismei guanelliane din zilele noastre.

Drept răspuns față de lipsa ori diluarea spiritualității contemporane, este schițată figura părintelui Guanella, care apare ca „om al lui Dumnezeu”.

Sărăcia molipsitoare a lumii actuale, primește o mângâiere și o speranță, întrucât părintele Guanella, „tatăl celor sărmani”, ne determină *să adăpostim în inima noastră mizeriile oamenilor, pentru a le veni în ajutor.*

Promotorii globalizării l-ar putea considera pe părintele Guanella - care este „cetățean al lumii” - un model care să îi inspire, așa încât să poată merge spre adevăratul bine comun, spre binele tuturor.

Urgența educativă ce caracterizează timpurile noastre ar putea lua din mărturia părintelui Guanella, „educator dăruit”, energie și vigoare pentru a redescoperi că educația este, mai înainte de toate, o lucrare a inimii.

Este vorba de argumente mai vechi, utile pentru complexitatea de astăzi, căci milenara istorie a Bisericii este caracterizată de continuitatea mărturiei și de cultura creștină transmisă de sfinți.

Preotul lombard își propunea să *lumineze mințile și să dea vigoare inimilor* și să ajute persoanele să dea înțâietate lui Dumnezeu, pentru ca, astfel, persoana să se reintegreze pe scena vieții comunitare, să simtă că este acceptată, iubită, susținută, înțeleasă și iertată. Orice gest de caritate pe care îl făcea era însoțit de sigiliul grijei față de demnitatea persoanei, mai cu seamă când aceasta era lezată în drepturile ei. Nu a fost un teoretician al drepturilor persoanei, ci a acționat în mod concret în favoarea poporului, transpunând metode pedagogice eficiente, ajungând să contribuie la instaurarea bunăstării și a bucuriei de viață chiar și în sufletul persoanelor în suferință și lovite de boală, de bătrânețe ori de infirmități fizice sau psihice.

Atitudinea sa față de cel sărac era caracterizată de o viziune clară de credință, știind că orice creatură poartă întipărit chipul și asemănarea Creatorului: *Cum ai putea să crezi că pe fruntea săracului este dăltuit chipul lui Dumnezeu dacă nu alergi să-l ajuți, să-l slujești?*

Părintele Alois Guanella nu este, desigur, un sfânt sedentar, ci un preot al străzii care ne provoacă și ne invită să luăm în considerație chiar și firmiturile de bunătate care se

află în cei pe care-i întâlnim, căci acele firmituri, recuperate de harul divin și îngrijite cu o promptitudine tenace și iubitoare, pot transforma persoanele într-o „catedrală a lui Dumnezeu”.

Pășind în cel de-al Treilea Mileniu, papa Ioan Paul al II-lea se întreba: *Sfințenia poate fi, oare, programată?* Sfințenia, asemenea respirației, e necesară vieții; pentru creștin primirea botezului înseamnă să înainteze spre sfințenie, înseamnă să includă în propriul parcurs *radicalitatea discursului de pe munte: Fiți desăvârșiți, după cum desăvârșit este Tatăl vostru din ceruri* (*Novo millenio ineunte*, nr. 31).

Părintele Alois, prin titlul uneia din cărțile sale ascetice, ne repetă și nouă: *Să mergem la Tatăl*; străbateți fără teamă și cu multă iubire calea Fericirilor evanghelice.

Titlul acestui subsidiu, *Părintele Alois Guanella – Preot muntean, părintele săracilor*, este o reinterpretare a sugestivei iconițe, distribuită cu ocazia înmormântării sfântului, ilustrată ce, mai apoi, a fost publicată și în paginile buletinului *La Divina Provvidenza* (noiembrie 1915).

Subsidiul, aşadar, este oferit tuturor persoanelor „de bună voinţă”, sperând să trezească în ele dorinţa de a merge cu o fervoare sporită pe calea sfinţeniei, pe urmele părintelui Alois Guanella; sperăm, totodată, să poată favoriza sentimente de generozitate astfel încât poporul lui Dumnezeu să cunoască o evoluţie civică şi morală în măsură să pună viitorul sub semnul speranţei, iar aşteptările săracilor să fie înţelese şi împlinite.

Postulatorul general
Părintele Mario Carrera

Roma, 21 februarie 2011
Consistoriul Ordinar Public

PREFAȚĂ

PĂRINTELE GUANELLA,
FIU AL BISERICII DIN COMO

Cu o emoție sinceră, pas cu pas, am urmărit etapele itinerariului care au dus la canonizarea fericitului Alois Guanella, fiu al Bisericii din Como, primul sfânt al epocii moderne din dieceza noastră.

Autorizația acordată de Sfântul Părinte Benedict al XVI-lea a ajuns la încheierea Anului Sacerdotal și, în acest sens, îmi voi da toată silința ca să amintesc cât de important este pentru noi toți (preoți, religioși, laici) să privim spre figura luminoasă a părintelui Alois Guanella. El este un exemplu demn de a fi urmat, un mărturisitor al unei carități autentice, înzestrat cu o coerență evanghelică trăită cu iubire și cu o grijă dezinteresată față de proprii frați, mai ales față de cei mai fragili.

De-a lungul vieții, sfântul a fost în stare să facă alegeri „pentru totdeauna” și, în aceste vremuri în care se acordă o atenție deosebită „provocării educative”, mă simt onorat

să vorbesc despre capacitatea sa de a sta în preajma persoanelor, de a le susține, de a le ajuta să caute acel ceva pentru care merită să riști. Așadar, sunt înclinat să cred că avem de-a face cu o fericită coincidență, și anume canonizarea părintelui Alois tocmai la începutul deceniului pe care Biserica italiană l-a închinat temei educative, sugerând un parcurs cât se poate de precis: „Să educăm pentru viața cea bună a Evangheliei”. Este vorba de o activitate despre care Guanella ne poate învăța multe. La numărul 34, din „Sugestii pastorale ale Episcopatului italian 2010-2020”, putem citi: *În activitatea educativă a Bisericii este cunoscut, fără doar și poate, rolul de căpătâi al mărturiei, căci omul contemporan îi ascultă cu mai multă tragere de inimă pe mărturisitori decât pe maeștri, iar atunci când îi ascultă pe maeștri, face acest efort pentru că sunt și mărturisitori credibili și coerenți ai Cuvântului pe care îl vestesc și îl trăiesc (Evanghelii nuntiandi, n. 41).*

Iată care este trăsătura de caracter și măreția lui Guanella: aceea de a fi un mărturisitor credibil și coerent al Cuvântului pe care l-a vestit și l-a trăit. Un mărturisitor pe care îl ascultăm și îl urmăm cu plăcere. Cu o generozitate fără margini, el a dedicat

timp, talent și resurse, pentru a le da speranță fraților și surorilor întâlniți zi de zi, în fel și fel de situații. Cu propria-i viață el i-a ajutat pe ceilalți să schimbe în mai bine propria lor viață.

Pentru Biserica din Como această canonizare este un moment de mare bucurie și de satisfacție. Părintele Alois a trăit pe deplin sensul *diecezanității* pe meleagurile noastre, care și acum – într-o epocă în care a te muta, a comunica, a te întâlni este, până la urmă, ceva destul de simplu și la îndemâna oricui – posedă o bogată și stratificată diversitate. Pentru el, însă, distanțele nu existau și, pe de altă parte, nu vedea mari diferențe între pășunile stufoase ale Valchiavennei, zonele mlăștinoase din Pian di Spagna, suprafețele rurale ale muntelui și ale lacului alpin sau distinsul oraș Como. Pentru el conta omul. Conta persoana, cu demnitatea ei, cu inima ei, cu credința și cu slăbiciunile ei. În ochii săi toți erau egali: săracul și bogatul, bolnavul și cel sănătos... Ba, mai mult, așa cum am mai spus, aspect pe care îl cunoaștem cât se poate de bine, el a întruchipat în mod perfect învățătura lui Isus: cei care în ochii altora erau ultimii, pentru el erau primii... și acestora se cuvenea să li se dea întâietate. Această sensibi-

litate i-a permis să găsească soluții cât se poate de nimerite pentru situații grele, problematice: metode formative, itinerarii de reabilitare, activități și ocupații valabile și-n ziua de azi, care reprezintă o contribuție prețioasă și indispensabilă pentru binele societății.

A fost un om înzestrat cu o inteligență fină, atras de mai multe preocupări, ca de exemplu implicarea în edificarea farului de pe dealul lui Brunate, din zona Como, în cinstea lui Alexandru Volta; prietenia cu părintele Gemelli; capacitatea de a înflăcăra cu entuziasmul său sute de colaboratori și cooperatori; pasiunea pentru descoperiri și cunoaștere; atenția față de pelerinaje (avea o predilecție pentru Țara Sfântă, unde Casele care îi poartă numele sunt oaze de pace, dialog, conviețuire, formare).

A fost un om smerit, care știa să-l asculte pe cel care-i stătea în preajmă (ne gândim la fericita Clara Bosatta și la sora Marcellina).

A fost un om cât se poate de modern, care nu a știut ce înseamnă hotarele lumii: semnificativ e faptul că miracolul care a dus la canonizarea lui a avut loc în Statele Unite.

Să privim spre el; la exemplul său; la capacitatea sa de rugăciune, ascultare, contem-

plare; la încrederea totală pe care și-a pus-o în Dumnezeu, prin privilegierea Euharistiei; la devoțiunea sa mariană.

Biserica diecezană are fericita și serioasa datorie de a a păzi, de a mări și de a răspândi frumusețea și profunzimea mesajului guanelian, caracterizat mai mult de gesturi concrete de iubire decât de vorbe.

+ **Diego Coletti**,
episcop al Diecezei de Como

Como, 18 ianuarie 2011

PARTEA I

PRIVIRE DE ANSAMBLU

Părintele Alois Guanella a trăit o bună parte a vieții sale în cea de-a doua jumătate a secolului XVIII, perioadă marcată de profunde transformări sociale, schimbări care aveau să influențeze evoluția sa umană, parcursul credinței sale și vocația slujirii celor sărmani.

Este destul de greu să descriem personalitatea și aspectele originale ale itinerarului său de sfințenie dacă nu aruncăm mai întâi o privire, oricât de rapidă și sintetică, asupra contextului istoric, social și eclezial în care el a realizat minunata sa mărturie de om al lui Dumnezeu, de părinte al săracilor, de cetățean al lumii și de educator zelos.

1. Contextul istoric

Alois s-a născut în data de 19 decembrie 1842, la Fraciscio, un mic sat ce număra ceva mai mult de 240 de locuitori, situat în adâncă Vale Spluga, în Regatul Lombardo-Veneto, ce aparținea Imperiului Austriac. Astăzi este un sat din comuna Campodolcino, în provincia Sondrio, din regiunea Lombardia (Italia).

Cucerirea Bastiliei (Paris, 14 iulie 1789) a marcat sfârșitul puterii absolute a suveranilor și începutul Revoluției franceze, fenomen istoric care va exercita o foarte mare influență asupra întregii istorii ce avea să urmeze, nu numai a Franței, ci și a întregii Europe. Istoricii consideră că acest eveniment a schimbat cursul istoriei pentru că a dus la afirmarea drepturilor omului, sintetizate în faimosul trinom „libertate, fraternitate, egalitate” (*Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*, 1789), și i-a determinat pe guvernanți să schimbe organizarea statelor, până la acea vreme în mod esențial de tip monarhic, constituind „statul constituțional”, adică statul bazat pe o „Constituție”, pe o cartă a drepturilor și îndatoririlor cetățenilor și pe separarea între puterea legislativă, juridică și executivă, pentru a organiza mai bine viața socială.

Dacă e să privim mai atent, nu putem să nu ne dăm seama că ideile introduse și transmise de Revoluția franceză erau deja prezente în faimoasa *Declarație a drepturilor*, ratificată cu câțiva ani mai înainte la Filadelfia, în Statele Unite ale Americii; spre deosebire de americani, însă, care au extras aceste valori din humusul Evangheliei lui Isus Cristos, în

Franța respectivele valori au fost atribuite rațiunii omenеști.

Noile idei de libertate au cauzat schimbări însemnate cît privește organizarea geopolitică a Europei întrucât au declanșat războaie civile sângeroase în aproape toate statele și au stimulat o aversiune crescândă față de Biserică, Papa, religie, în numele rațiunii pozitivistе („zeița” Rațiune). De aici provine secularismul, adică îndepărtarea de valorile creștine, fenomen ce caracterizează civilizația occidentală europeană a zilelor noastre.

După ce a apus astrul strălucitor al lui Napoleon Bonaparte, marele protagonist al Revoluției, suveranii statelor europene s-au adunat la Viena într-un Congres istoric (octombrie 1814 - iunie 1815) pentru a încerca să „restaureze”, adică să reintroducă situația geopolitică din trecut și pentru a înăbuși noutățile revoluționare, considerate o amenințare pentru stabilitatea socială.

În realitate, însă, s-a instaurat un climat care a facilitat compromisurile dintre noile și vechile idei politice și sociale. Prin urmare, relația dintre Stat și Biserică a devenit ambivalentă. Statul controla numirile de episcopi,

acordând ori de câte ori era nevoie așa-numitul *Exequatur* (nulla osta); îi considera pe parohi un fel de „funcționari”; împărțea Ordinele religioase în „utile” și „lipsite de utilitate” pentru progresul social; apăra privilegiile clerului; prelua organizarea școlii, chiar dacă în realitate aceasta rămânea încă în mâna clerului.²

Această schimbare politică, definită de istorici „Restaurație”, a început să piardă din consistență și vigoare odată cu trecerea anilor și, pretutindeni în Europa, au încolțit idealurile Revoluției Franceze.

În Italia a dus la apariția așa-numitul „Risorgimento”, adică acel fenomen istoric care a dus la unificarea politică a numeroaselor State în care ea era împărțită și la nașterea Statului italian (1848-1870). Au avut loc războaie sângeroase de independență pentru a elibera regiunile din nord de ocupația austriacă și pentru a uni nordul cu sudul, până atunci despărțite geografic de Statul Pontifical. Primul război de independență a avut loc în 1848; al doilea (1859-1860), a dus la nașterea Statului Italian. Al treilea război de independență a avut loc în 1870 și a culminat cu ocuparea Portei Pia³ și cu apusul Statului Pontifical; a determinat, așadar, sfârși-

tul puterii temporale a papei și modificarea hotarelor Statului Pontifical, care a ajuns la dimensiunile actualului Stat Vatican.

Pe parcursul acestor războaie au fost sece-rate mii de vieți umane; s-au înregistrat vio-lențe, mizerii, suferințe de tot felul și grave probleme sociale.

A fost și o perioadă de dezorientare și confuzie. Între catolici s-au născut mișcări opuse de gândire și de acțiune: „intransigen-ții”, care apărau puterea temporală a papei, și „liberalii”, care în schimb se băteau pentru autonomia Statului față de Biserică⁴.

Martoră a acestor rapide schimbări ale scenariului politic italian este însăși familia Guanella. Bunicul Tomaso s-a născut elve-țian, sub dominația celor din familia Grigi-oni; fiul Lorenzo, tatăl părintelui Alois, s-a născut în perioada Republicii Cisalpine a francezului Napoleon; nepoții, printre care și Alois, s-au născut sub guvernul austriac, cu excepția lui Gaudenzio, născut în 1849, într-o pauză tumultuoasă de libertate itali-ană; strănepoții aveau să se nască cetățeni italieni. E ceva rar ca într-o familie patru generații succesive să se nască sub culorile drapelului a patru națiuni diferite.

2. Contextul social

Nașterea Statului Italian a fost proclamată la 17 martie 1861. Noii guvernanți aveau de înfruntat probleme serioase: să unească năzuințele tuturor italienilor („*După ce am fondat Italia, trebuie să-i modelăm pe italieni*”) și să pună pe picioare economia, industria și infrastructura pe întreg teritoriul noului stat. Era necesar să se combată ignoranța și analfabetismul; trebuiau îmbunătățite condițiile sociale ale cetățenilor; trebuia acordată o mai mare atenție sănătății, periclitată de o alimentație adesea insuficientă și de condiții igienico-sanitare precare. Trebuia eliminată tâlhăria, prezentă în vaste zone ale Italiei; trebuia echilibrată balanța economică. În special trebuia rezolvată complexa „problemă meridională” (adică era necesară rezolvarea dezastruoasei situații economice care se instaurase în regiunile din sud ca urmare a unificării) și „problema romană” (puterea temporală a Papei), care avea puternice repercusiuni asupra populației italiene, strâns legată de biserica catolică.

Situația economică se prezenta destul de problematică din cauza gravei crize agrare;

fenomenul imigrării spre Americi era foarte puternic (din 1861 până în 1905 a emigrat circa 20% din populația italiană spre Anglia, Statele Unite și America de Sud).

A doua jumătate a secolului al XIX-lea a fost caracterizată și de o „mare” revoluție industrială; în fabrici și în întreprinderi au fost instalate mașini cu aburi, care au înlesnit și au sporit producția de bunuri. Acest imens progres tehnic, pe de-o parte a accelerat industrializarea, pe de altă parte, însă, a dus la disponibilizări, pentru că folosirea mașinilor micșora progresiv cererea de mână de lucru. Din cauza mai multor factori, așadar, revoluția industrială a provocat o profundă nemulțumire în masele de muncitori, care au început să lupte pentru apărarea propriilor drepturi. Într-un astfel de context au apărut sindicatele și organizațiile menite să tuteleze drepturile muncitorilor.

Progresul tehnologic și științific a făcut pași gigantiști, ducând la schimbări neînțetate în viața de zi cu zi a italienilor. Au fost introduse noi mijloace de transport: trenuri, transatlantice, automobile, avioane, tramvaie, troleibuze; odată cu descoperirea energiei electrice a fost schimbat și siste-

mul de iluminat privat și public; au apărut gramofonul, oțelul, care a revoluționat modul de construire a edificiilor și a podurilor. În domeniul transporturilor și al căilor de comunicații s-au înregistrat noutăți demne de luat în seamă: deschiderea canalelor, a galeriilor, a străzilor, a permis mutarea cu o mai mare rapiditate a persoanelor și a mărfurilor și, prin urmare, au fost înlesnite și schimburile culturale. Comunicarea deveni mai rapidă odată cu inventarea mașinii de scris, a rotativei pentru tipar, a telefonului, a cinematografului.

Administrațiile publice au dotat orașele cu rețele de canalizare, cu apă potabilă, cu rețele electrice, cu servicii igienice și de ridicare a gunoaielor. Marile orașe și-au schimbat radical planurile urbaniste: în contrapозиție cu marile cartiere burgheze au apărut periferii enorme, adesea murdare, sărace și rău famate.

Este vorba, deci, de mari invenții care au transformat viața cetățenilor și au conturat o nouă conștiință a măreției omului, care au creat, însă, și profunde dezechilibre între clasele sociale. Iată de ce, în cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, apar, mai

cu seamă în Italia, multe congregații religioase masculine și feminine care se vor dedica slujirii săracilor, a celor nenorociți, în diferite sectoare de misiune: învățământ, sănătate, educație, muncă profesională, familie.

3. Contextul eclezial

Încă mai înainte de unirea Italiei și în perioada *Risorgiment*-ului, politica casei de Savoia⁵ față de Biserică a fost caracterizată de o puternică poziție anticlericală, susținută de curente liberale și republicane. De fapt, politica anticlericală a fost unicul punct pe care diferitele orientări politice îl aveau în comun (liberalii, *mazziniani*, masonii, garibaldienii...). A fost inventat sloganul: *O Biserică liberă într-un Stat liber*; liberi, însă, erau numai indivizii liberali, nu și Biserica în calitate de comunitate, de „trup”: au fost interzise, prin urmare, toate procesiunile religioase publice și deținerea bunurilor materiale de către instituțiile religioase, cărora le-a fost confiscată personalitatea juridică (legea secularizării bunurilor eclesiastice din 1866-1867; legea privind suprimarea institutelor religioase, în 1866).

După ce a fost ocupată Porta Pia (1870), relațiile dintre Biserică și Statul Italian aveau să devină incandescente, iar conștiința catolicilor a fost pusă la grea încercare de măsuri și legi dușmănoase, ca de exemplu abolirea scutirii clericilor de la serviciul militar (1875), eliminarea jurământului religios în tribunale (1876), suprimarea învățământului religios în școlile de stat (1877).

Statul a acordat libertate de cult tuturor cetățenilor, a introdus căsătoria civilă (1866), a suprimat privilegiile ecleziastice, a introdus registrul de stare civilă și obligativitatea învățământului (*Legge Casati* 1864). A impus *Exequatur* (*nulla osta*) pentru numirea episcopilor și a parohilor. Aceste dispoziții au dus la detașarea treptată a maselor catolice de guvernul liberal.

Biserica, pe de altă parte, le-a interzis catolicilor să participe în mod activ în politică și la alegeri (*non expedit*, adică *nu se cuvine*), demonstrând o oarecare nemulțumire față de noutățile ce în anii următori aveau să fie acceptate și de lumea catolică. Papa Pius al IX-lea a respins așa-numita *Legge delle Guarentigie*⁶, prin care Statul Italian voia să îndulcească conflictul cu Biserica după ce a fost

luată Porta Pia, considerând-o unilaterală; la fel a făcut și succesorul său Leon al XIII-lea.

În orice caz, lumea catolică a știut să se organizeze și, în 1874, la Veneția, a inaugurat așa-numita *Opera dei Congressi*, adică adunarea tuturor asociațiilor catolice care lucrau în domeniul social, economic și religios, în vederea tutelării drepturilor Bisericii, a promovării operelor caritative catolice, a coordonării activităților promovate de respectivele asociații și pentru a solicita crearea unor societăți muncitorești catolice de ajutor reciproc, cât și a unor case de economii rurale. Aceste idei aveau să fie sprijinite de Leon al XIII-lea în enciclica *Rerum Novarum* (1891).

4. Părintele Guanella și timpul său

Voind să sintetizăm influențele pe care părintele Alois Guanella le-a primit în contextul istoric, social și cultural în care a crescut și în care a realizat nu numai operele sale caritative, ci și itinerariul său personal de sfințire, am putea spune că:

– în fața ispitei de a-l scoate pe Dumnezeu și credința din inima omului (secularism), el a afirmat cu certitudine că Dumnezeu este pentru noi un Tată, care ne veghează pașii și ne împresoară cu iubire prin Providența sa;

– în fața anticlericalismului și al atitudinii de opoziție față de Biserică, el a reacționat arătând, printr-o caritate concretă, că Biserica este o mamă grijulie, expertă în umanitate, care împărtășește bucuriile și speranțele omului;

– pe lângă încrederă în progresul științific și tehnologic, el a fost capabil să recurgă la o înțeleaptă inițiativă de sensibilizare și de reflexie, voind să demonstreze că demnitatea omului se datorează, mai întâi de toate, propriului statut de fiu al lui Dumnezeu.

Din această credință neclintită și radioasă a răsarit pasiunea sa față de cei săraci și neobosita sa activitate în favoarea lor pentru a le îmbunătăți condițiile de viață, pentru a le asigura tuturora *Pâinea și pe Domnul*; suflecându-și mânecile, a realizat *ante litteram*, adică a anticipat, ceea ce în zilele noastre numim, cu un limbaj modern, principiul subsidiarității și al solidarității.

„Creasta muntelui tău e sublimă, pentru că de acolo se contemplă mai îndeaproape frumosul paradis. Adâncul văilor tale e sfânt, pentru că în singurătatea reculegerii învățăm să-l iubim mai mult pe Domnul, să-l îndrăgim mai tare pe aproapele fraților...”

(L. Guanella, *Il Montanaro*, p. 987)

„Acesta-i dorul munteanului: «Sătucul meu îmi este nespus de drag». Îndură sudorile trudei pentru sătucul lui și, de aceea, îi este drag mai presus de orice”.

(L. Guanella, *Il Montanaro*, p. 988)

„Părintele Alois, când se mânie puțin, spune cu umilință, surâzând îndată: «Amintiți-vă că m-am născut lângă Rabbiosa (Supărata)».

(L. Mazzucchi, *Fragmenta vitae et dictorum*, 16)

„Îți amintești vremea în care, păstorăș fiind, păzeai turma; atunci gândul îți zbură deîndată la tatăl tău și la casa părintească... mintea se grăbea în căutarea tatălui, inima se umplea de emoții și lacrimile năvăleau

din ochi ca două izvoare. Pentru a le opri, strigai: «Tata e în casă... în curând îl voi revedea, cu ochii mei, pe părintele iubit».

(L. Guanella, *Andiamo al Padre*, p. 113)

„Providența ne-a ales și ne-a călăuzit. Ea mi-a dat părinți virtuoși care mi-au insuflat dragoste față de muncă și de sacrificiu: de la ei am învățat să lucrez mereu”.

(L. Mazzucchi, *Fragmenta vitae et dictorum*, 38,
din 26 mai 1915)

„Părintele Alois era ferm convins că sora lui l-a inspirat și l-a ajutat în operele sale de binefacere și, întrucât trecea mereu prin situații grele, se gândea uneori fugitiv, la sora lui, iar acest gând îi aducea o mângâiere deosebită, permițându-i să meargă mai departe pe calea pe care pornise”.

(Părintele Alois Guanella,
Dichiarazione inedita,
Roma 8 - 2 - 1909)

„Preaiubiții mei consăteni din Fraciscio... Sfântul Rocco ne amintește de biserica noastră și de preotul nostru. Sfântul Rocco reprezintă sătucul nostru, lanțul nostru de munți, mica noastră lume și profundul atașament față de evlavie, credință și pacea din familii. Rugați-vă pentru mine, care vă sunt frate iubitor, preot Alois Guanella”.

(L. Guanella, *Quarto Centenario dalla traslazione del corpo di San Rocco*, p. 429)

Fraciscio – Casa părintească

Viziunea bătrânelului de la Campodolcino. Frescă realizată de Conconi. Biserica Sf. Rocco din Fraciscio.

La Guldera pe colina vântului. Frescă realizată de Conconi. Biserica Sf. Rocco din Fraciscio.

PARTEA A II-A

PROTAGONISTUL

1. Sub aripile Providenței

Alois Guanella s-a născut la 19 decembrie 1842, la Fraciscio di Campodolcino, printre munți frumoși și ascuțiți care îl vor obișnui, încă de mic, cu greutățile vieții. Părinții lui sunt Lorenzo Guanella și Maria Bianchi, familie de țărani, Alois fiind cel de-al nouă-lea din cei treisprezece fii. Printre tovarășii de copilărie un loc special l-a avut torentul Rabbiosa, care curgea la poalele satului; împreună cu Ecaterina, sora preferată, se retrăgea deseori în preajma casei și, frământând mraniță în strachini, se juca *făcând supă pentru cei săraci*.⁷

La șapte ani Alois a avut o viziune care a fost ca un fel de prevestire a drumului pe care avea să-l urmeze de-a lungul vieții: în apropierea bisericii parohiale din Campodolcino, i-a apărut un bătrânel care i-a cerut bomboanele pe care le ținea în mână, pentru ca mai apoi să dispară. Această viziune l-a înspăimântat și l-a supărat și va rămâne un secret despre care avea să vorbească după mulți ani, spre sfârșitul vieții sale pământești.

În primăvara anului 1852, în ziua primei sale Împărtășanii, în singurătatea dealului Gualderei, a avut o altă viziune; de data aceasta este Doamna cea frumoasă, Maica Domnului, care îi va vorbi și îi va cere să-și dedice viața celor nevoiași.

În 1854, la vârsta de doisprezece ani, părăsește Fraciscio și intră în colegiul Gallio din Como, unde studiază timp de șase ani. Chiar dacă mai apoi va avea doar cuvinte de laudă despre educatorii și profesorii săi, perioada inițială din colegiu a fost trăită sub semnul durerii după munții și casa natală. După ce și-a încheiat studiile liceale, a intrat în seminarul diecezan Sf. Abondiu pentru filosofie, după care va studia teologia în Seminarul Mare.

La 26 mai 1866, mons. Bernardino Maria Frascolla, episcop de Foggia, condamnat de guvernul italian la domiciliu forțat în orașul Como, îl consacră preot și îl îndeamnă „prin vorbe înflăcărate” să fie curajos și întreprinzător. După mai mulți ani, vorbind despre sine în cântecul *Munteanul*, va scrie că, în acea zi solemnă, își propusese *să fie sabie de foc pentru sfânta slujire*.⁸

La câteva zile a celebrat prima liturghie în biserica Sf. Maria Înălțată la cer din Prosto, în prezența părinților, a fraților și a surorilor; în anul următor (1867) a fost trimis pentru

a-și desfășura ministerul sacerdotal la Savogno, un sătuc la aproape o mie de metri, în munții din Valea Bregaglia. Aici, fiind ajutat de sora sa Ecaterina, va rămâne opt ani, consumându-și cele mai bune energii pentru a-și îngriji poporul, devenind „totul pentru toți”.

În 1875 a cerut de la episcop, și a obținut, permisiunea de a merge la părintele Bosco, la Torino, pentru ceea ce el considera a fi *o experiență utilă pentru propriile proiecte*.⁹ Părintele Bosco i-a încredințat diferite sarcini de răspundere și voia să-l trimită și în misiune în America Latină, însă părintele Alois era prea doritor să trudească pentru oamenii din valea sa, să pună bazele unui institut al său și, cu durere în suflet, refuză invitația sfântului torinez.

Plecând de la Salezieni, în 1878 se întoarce în dieceza sa și este trimis de episcop la Traona, un sat din Valtellina de jos; aici lucrează timp de trei ani ca vicar parohial și întemeiază, în 1880, un colegiu pentru copiii săraci din vale. Din păcate, proiectul său este criticat atât de decan, cât și de prefectul de Sondrio și, după un an, este silit să-l închidă.

După această experiență, cu siguranță traumatică, în luna august a anului 1881, pă-

rintele Alois este invitat de episcop să meargă pentru o vreme în parohia din Olmo, un sătuc din Valle S. Giacomo. Aici, părintele Alois trăiește luni de singurătate, de suferință,¹⁰ de purificare interioară și de rugăciune, așteptând ca Providența să-i indice calea pe care trebuia să o parcurgă pentru a putea pune bazele unei instituții,¹¹ față de care se simțea năvalnic chemat de Dumnezeu.¹²

Și, iată, la sosirea toamnei, episcopul l-a numit administrator al parohiei din Pianello Lario, unde a rămas timp de nouă ani și unde a pus bazele operelor sale de caritate. Perioada inițială, însă, nu a fost tocmai strălucită; este întâmpinat de un zid de neîncredere: *Un gând mă frământa: ești pe cale ori în afara ei? [...] Nu era crezut.*¹³ Un grup de tinere consacrare – cu sprijinul părintelui paroh Carlo Coppini, mort la începutul lui iulie a acelui an – au pornit în sat un azil pentru bătrânii și copiii abandonați. Părintele Guanella ar fi voit să le vină în ajutor, însă consacrările erau pline de prejudecăți: „E un încăpățânat! Fiți atente!”. Încetul cu încetul neîncrederea s-a transformat într-o colaborare din ce în ce mai robustă și mai deschisă. În acel grup erau și două surori, Clara și Marcelina Bosatta, pietre de temelie ale instituțiilor sale caritative.

Cu ajutorul lor părintele Alois își va începe misiunea de ajutorare a săracilor, a bătrânilor bolnavi și a orfanilor nevoiași. A bătut, în sfârșit, *ceasul milostivirii*.¹⁴

De la Pianello Lario, în aprilie 1886, un mic grup de surori și beneficiare părăsesc locul și merg să trăiască la Como, pentru ca să întemeieze, în strada Tommaso Grossi, Casa Divina Providență, care rămâne, și-n zilele noastre, inima vie a Operei guanelliene. Iar de la Como Opera s-a ramificat în multe instituții: la Milano, în Veneto, în Romagna, în Elveția, în Pian di Spagna, la extremitatea septentrională a lacului Como. Acolo, într-un centru numit de el Olonio S. Salvatore, fondează, în 1900, o casă de primire și de lucru pentru „fiii cei buni”, cum îi numea cu afecțiune pe dizabilii mintali.

În 1902, a fost în pelerinaj în Țara Sfântă și, călătorind între Liban și Galileea, s-a rugat ca, într-o zi, opera lui să poată prinde rădăcini și acolo, pe meleagurile în care a viețuit Domnul Nostru.

Întors în Italia, se străduiește să obțină recunoașterea din partea Sfântului Scaun pentru Congregațiile sale și pentru a-și extinde instituțiile. Își dorea cu ardoare să ajungă la Roma și, datorită unor coincidențe favorabi-

le, rânduite de Providența divină, căreia i s-a abandonat cu încredere, visul i s-a împlinit. În 1903 intră în ferma agricolă de la Monte Mario; de acolo, după câțiva ani (1907), achiziționează o parte din fostul convent, ce aparținea bisericii din Sf. Pancrațiu, pe culmea din Gianicolo, și deschide un institut pentru bătrâne și pentru „ficele cele bune”, pe care îl închină marelui său prieten și protector, Sf. papă Pius al X-lea. Fiind susținut de acesta și din punct de vedere economic, în 1909 se mută în aglomeratul cartier Trionfale, unde ridică o biserică în cinstea sfântului Iosif și se ocupă de opere educative.

Anul 1908 este un an important pentru că, împreună cu alți confrăți, face prima profesie religioasă și întemeiază astfel Congregația Slujitorilor Carității, cu toate că aprobarea oficială a Sf. Scaun va veni după câțiva ani, în 1912.¹⁵ Tot în 1908 obține de la Roma mult așteptata recunoaștere a Congregației feminine a Fiicelor Sfintei Maria a Providenței.

Primind chemările Providenței, deschide alte instituții în sudul Italiei (la Ferentino, lângă Frosinone, la Laureana di Borello în Calabria) și în nord, în Valtellina.

În iarna anului 1912, face o călătorie grea, pe vapor, spre Statele Unite, pentru a întemeia câteva instituții menite să le fie de ajutor emigraților italieni, iar anul următor avea să trimită primul grup dintre surorile sale. După trei ani sare în ajutorul populațiilor sinistrate la cutremurul din Marsica, în Abruzzo. În biserica-sanctuar S. Giuseppe al Trionfale instituie, cu aprobarea Sf. Pius al X-lea, Pia Unione del Transito di S. Giuseppe (Evlavioasa Uniune a Trecerii în Veșnicie a Sf. Iosif), o asociație de credincioși căreia îi încredințează sarcina de a se ruga pentru ca muribunzii să o primească cu seninătate pe sora moarte. Este *coroana Operelor sale*.¹⁶

În septembrie 1915 este lovit, pe neașteptate, de o paralizie din care nu-și va mai reveni; erau ultimele sale zile, însă spiritul său muntean îi dă puterea să-i îndemne la muncă pe frații și pe surorile sale fără a se menaja: *Caritate în toate... nu o putem termina atâta vreme cât există săraci ce trebuie ajutați și necesități de care trebuie să ne ocupăm... Întreaga lume este patria voastră!*

În data de 24 octombrie 1915, la Como, părintele Alois Guanella și-a încheiat zilele pământești și s-a întors la Dumnezeu, sub ale cărui aripi Providențiale a mers, cu do-

cilitate și fermitate, pas după pas, asemenea unui fiu al munților.

A fost ridicat la cinstea altarelor și beatificat de papa Paul al VI-lea, la 25 octombrie 1964, iar papa Benedict al VI-lea avea să-l canonizeze la data de 23 octombrie 2011.

2. Proveniența

Alois Guanella își petrece copilăria și primii ani ai slujirii preoțești, cu excepția perioadei „saleziene”, în câteva sătucuri de munte. Ambianța specifică a muntelui i-a influențat personalitatea și, indirect, itinerariul spre sfințenie. A fost un muntean autentic datorită provenienței, caracterului, sensibilității, limbajului, neliniștii; fiind un iubitor al muntelui, avea să rămână atașat de acesta pentru totdeauna, cu întreaga inimă, mulțumit că s-a născut și și-a petrecut primii ani ai existenței acolo.

Spațiul muntos l-a înzestrat pe Alois Guanella cu un excelent patrimoniu cultural de gândire și de valori, care își are temelia într-o religiozitate robustă, iar notele sale dominante într-un măreț spirit de sacrificiu și de sobrietate, în rezistența la oboseală și la trudă, în constanța mersului „pas cu pas”, în

atașamentul față de propriile tradiții, într-un profund spirit de familie și într-un autentic sens de apartenență la comunitate.

3. Trăsăturile sfințeniei părintelui Guanella

*Se spune că e foarte greu să devii sfânt. Însă nu e adevărat. Oricine vrea poate deveni sfânt. Nu este nevoie de cine știe ce pentru ca să devii sfânt. Este îndeajuns să îndeplinim, cu o voință sfântă, toate îndatoririle care ne revin, conform stării de viață.*¹⁷

*Tu, care de multă vreme ceri sfaturi pentru ca să devii sfânt, roagă-te ca să poți duce la îndeplinire în toate voința divină, iar asta ajunge pentru ca să devii un mare sfânt.*¹⁸

Părintele Guanella oferea astfel de sugestii celor care, dorind să meargă pe calea sfințeniei, i se adresau pentru un sfat lămuritor. Și erau, fără nicio îndoială, rodul experienței personale. El a înaintat atât de mult pe calea sfințeniei, încât a ajuns să fie propus pentru cinstire în toată biserica, netinzând spre altceva decât spre împlinirea voinței lui Dumnezeu în orice activitate creștinească, în calitate de preot și de consacrat.

a) Introducere

Sfinții sunt pagini vii ale Evangheliei lui Isus, care se întrupează, din nou, în orice epocă; sunt mărturisitori credibili care știu să îmbine propovăduirea Cuvântului cu gesturile concrete. Esența sfințeniei lor izvorăște din conștientizarea faptului că au fost cunoscuți și iubiți de Dumnezeu în intimitatea cea mai profundă a ființei și și-au deschis inima și mintea la harul Duhului, care este vădit în pasiunea pentru idealurile care le poartă pașii.

Pe bolta cerească a sfințeniei orice astru strălucește datorită unei lumini ce iradiază din altă parte. Benedict al XVI-lea, în omilia solemnității Tuturor Sfinților, din anul 2008, a spus că Biserica este asemenea unei „grădini botanice”, în care Creatorul a vărsat cu dărnicie numeroasele nuanțe ale sfințeniei pe chipul strălucitor al sfinților. Cu ochii luminați de credință *lumea ne apare ca o grădină în care Duhul lui Dumnezeu – a spus Papa – a generat cu mirabilă fantezie o multitudine de sfinți și de sfinte, de orice vârstă și condiție socială, de orice limbă, popor și cultură. Fiecare este diferit de celălalt datorită unicității proprii personalității omenеști și proprii carismе spirituale.*

b) *Un om, un Sfânt*

Având în vedere bogata și creativa personalitate a părintelui Guanella, nu e tocmai simplu să găsim carisma spirituală specifică; însă, putem întrezări urmele ce duc la izvorul sfințeniei sale. Esența sfințeniei sale se află în felul său de a considera viața. În el, ca de altfel în toate capodoperele sfințeniei, se încrucișează două dimensiuni: cea verticală și cea orizontală.

Dimensiunea verticală e reprezentată de relația sa cu Dumnezeu: o relație sub semnul recunoașterii paternității sale, caracterizată de o atitudine filială, conștient fiind că *Dumnezeu este cel care face*. Acest aspect a fost subliniat cu măiestrie de Paul al VI-lea în discursul beatificării sale: *Totul îi aparține lui Dumnezeu: ideea, chemarea, capacitatea de a acționa, succesul, meritul, toate sunt ale lui Dumnezeu, și nu vin de la om*.

Dimensiunea orizontală, socială, care împletește istoria sfințeniei guanelliene se datorează trăirii în ipostaza de „colaborator al lui Dumnezeu”, care l-a determinat să intre în contact cu orice seamă sărman, asemenea Bunului Samaritean, stimulat de lumina și de spiritul fericirilor evanghelice. Niciun fel de fragilitate și sărăcie pe care o experimentau bărbații și femeile din vremea sa nu-i era necunoscută, căci

în fiecare din aceștia vedea demnitatea de fiu al Dumnezeu și de frate al său.

Paul al VI-lea, în profundul și magistralul său discurs din ziua beatificării, sintetizând viața părintelui Guanella, a surprins aceste două particularități importante: un itinerariu interior, păstrat cu pudoare, și un parcurs mai vizibil, presărat cu bogatele sale opere de caritate. Abordarea religioasă i-a călăuzit pașii spre universul lui Dumnezeu, *cu scopul de a interpreta, de a îndeplini și de a cinști voința lui Dumnezeu*. A fost asiduu în rugăciune, constant în mortificare, iar comuniunea cu Dumnezeu Tatăl a fost din ce în ce mai intimă, scufundându-se atât de tare în umilință, încât a ajuns să spună cu adevărat: *Dumnezeu e cel care face. Doar a lui este cinstea și mărirea*.

Datorită acestei căutări a comuniunii Paul al VI-lea a reușit să identifice plămânii respirației sale spirituale: tensiunea și destinderea. Tensiunea era grija pentru răspândirea Împărăției Tatălui, pe care Paul al VI-lea a definit-o prin atribute precum: *perseverență, tenacitate, energie, curaj, spirit de eroism, de sacrificiu*. Destinderea era respirația largă și profundă, care deschidea pânzele inimii spre vântul Duhului și se lăsa condusă cu încredere de Dumnezeu; când Dumnezeu este la

cârmă, afirma papa Montini: *nimic nu ne înspăimântă; încrederea e adevărata putere, putem duce la capăt orice lucrare măreață cu certitudinea – indiferent de risc – că Providența nu va lipsi*. În părintele Guanella *încrederea nezdruccinată, pozitivă, iubitoare* în Providența lui Dumnezeu a fost pivotul sfințeniei sale și a extraordinarei și rodnicei sale activități.

În cele ce urmează, după aceste note introductive, ne vom opri, mai pe îndelete, asupra unor aspecte esențiale ale itinerariului de sfințenie parcurs de părintele Alois Guanella. Pentru a ne atinge scopul, ne vom folosi de o anumită perspectivă, și anume vom povesti cum s-a sanctificat; vom vorbi în ce fel a ajuns la sfințenie, punând accent pe aspecte ce ar putea să ne intereseze și pe noi, care trăim într-un context istoric diferit de al său, deși nu într-un totu diferit.

Ba, mai mult decât atât, în cele ce urmează vă propunem acele aspecte care îl apropie de noi, îl fac să fie actual; acele aspecte care ne pot încuraja să parcurgem pe urmele sale, întăriți de mărturia sa, itinerariul nostru personal și comunitar de sfințenie, în această lume și în această Biserică.

„Ați întrezărit un tinerel care, venind în fața tatălui său, a spus: „Eu vreau să mă fac preot... Simt că Dumnezeu mă cheamă...” După mai mulți ani acel tinerel s-a întors în sânul familiei preot nou-sfințit și păstor al unui popor... Priviți-l, pe fruntea lui este scris: „Consacrat Domnului”. Domnul l-a chemat și vrea ca să fie cu totul al său și al vostru. Rugați-vă pentru preotul lui Dumnezeu”.

(L. Guanella, *Cinquanta ricordini delle sante missioni*,
p. 1119)

Părintele Guanella pe malul lacului.
Frescă realizată de Conconi. Biserica Sf. Rocco din Fraciscio.

„Guanella, nu știu dacă era într-una dintre călătoriile sale din vremea în care era seminarist ori imediat după ce a fost hirotonit, își amintește bine că, trecând cu luntrea de la Dervio și Olciasca, a zărit biserica din Pianello, pe care nu o vedea bine și i s-a părut că simte nu știu ce fel de lumină a minții ori mișcare a inimii care păreau să-i spună: «Privește acolo, căci în acel loc vei munci și te vei simți împlinit»».

(L. Guanella, *Le vie della Provvidenza*, p. 58)

OMUL LUI DUMNEZEU

A avut părintele Guanella o spiritualitate proprie? Avem de-a face cu o întrebare ce necesită o clarificare: ce înțelegem prin „spiritualitate”? Tehnic vorbind, am putea spune că spirituală este persoana care este în stare să îmbine o interacțiune a naturii cu supra-natura, a umanului cu divinul. Altfel spus, spiritualitatea este modul concret prin care o persoană trăiește relația cu sine, cu alții, cu lumea și, nu în ultimul rând, cu Dumnezeu.

Părintele Guanella a fost un **om al lui Dumnezeu**, a avut o spiritualitate proprie, căci și-a pus cugetul și fapta în slujba voinței lui Dumnezeu și s-a împrietenit la cataramă cu sfinții care, prin exemplul lor, l-au încurajat.¹⁹ El era pe deplin convins că omul este dintotdeauna ținta iubirii lui Dumnezeu; grație unui dar special oferit de Dumnezeu (*Rm* 5,5), iubirea dumnezeiască (agape) este înlăuntrul inimii omului și se manifestă prin trăirea propriei istorii. Miezul spiritualității sale se sprijină pe acest fapt: certitudinea că

Dumnezeu ne iubește asemenea unui tătic afectuos (**paternitatea lui Dumnezeu**).

Dumnezeu a fost pentru părintele Guannella, încă din anii copilăriei sale în familie, țelul spre care a tins, era ținta gesturilor, cuvintelor și al faptelor sale. Credința era stânca pe care el își baza viața de zi cu zi, presărată cu bucurii și cu încercări. Credința sa era caracterizată de puternice conotații afective: *Dumnezeu te privește precum un tată căruia îi place să se uite insistent la chipul unicului său fiu. Plecând de la expresia chipului, uneori părintele își poate da seama prin ce a trecut sau prin ce va trece propriul fiu. Uneori poate prevedea chiar și realizările sale viitoare. Dumnezeu Tatăl reușește foarte bine să perceapă în tine toate aceste aspecte, așa după cum tu, dacă te uiți într-o oglindă curată, reușești să-ți vezi trăsăturile chipului.*²⁰

Iată de ce a preferat să se lase educat de Dumnezeu-Tatăl, acționând în conformitate cu voința sa: *Dumnezeu te umple de gingășie precum un tată care, în orice moment și în orice împrejurare, își educă fiul. Domnul te învață prin dumnezeieștile cărți ale Sfințelor Scripturi. Te călăuzește în sfânta rugăciune... Trezește în sufletul tău gânduri pozitive, iar*

*în inima ta hotărârea de a fi constant în înfăptuirea binelui... Domnul îți este călăuză în lucrurile cele mai folositoare ale vieții.*²¹ El s-a lăsat educat, demonstrând o atitudine de o profundă deschidere și disponibilitate, adică o docilitate specifică aceluia care se consideră un fiu iubit cu gingășie. Spiritualitatea sa a fost o **spiritualitate specific filială**; a trăit în armonie cu Dumnezeu Tatăl, simțindu-se învăluit de privirea lui: *Domnul te privește cu suspine de iubire, mai atent decât un tată care numără bătăile inimii copilului care doarme.*²² În meditația sa zilnică era atras mereu de El: *Privește mereu spre tatăl tău, așteaptă ca să-ți dea pâinea pentru a trăi și, în același timp, cu un chip suav și afectuos, zâmbeste-i.*²³

Părintele Guanella a descoperit, în Biblie, adevăratul chip al lui Dumnezeu-Tatăl, iar viziunea sa despre lume, despre om și despre istorie și-a format-o din perspectiva **Cuvântului lui Dumnezeu: Cel ce studiază cărțile sfinte este precum cei care sapă în mina dintr-un munte. La suprafață găsesc vinișoare aurifere; însă, pe măsură ce înaintează, găsesc zăcămintele de aur curate.**²⁴ Despre Cuvântul lui Dumnezeu avea o profundă considerație și nu se plictisea niciodată să-l propovăduiască – a mărturisit Slujitorul lui Dumnezeu mons.

Aurelio Bacciarini, în procesele canonice pentru recunoașterea eroicității virtuților.²⁵ Fiilor și ficelor sale le recomanda să fie *cât se poate de avizi după Cuvântul lui Dumnezeu. Nu cumva să vă plictisiți vreodată, întrucât Cuvântul lui Dumnezeu vă face mult bine, vă călăuzește mintea, vă întărește inima, vă stimulează în activitate. [...]. De ce să vă mulțumiți cu niște pârlăiașe, când aveți izvoarele inepuizabile ale Sfintei Scripturi?*²⁵

În Biblie găsea hrana necesară pentru **contemplația** sa: *Cu sfială îmi apropii mâna de cărțile Scripturii. Înăuntru e cuvântul lui Dumnezeu. Ce noroc pentru noi! Prin cărțile sale sfinte Domnul ne trimite scrisori și ne vorbește deschis, așa cum face un tată cu fiul său.*²⁶ În Biblie, contemplația este capacitatea de a intui, de a uni și de a compune piesele ce constituie evenimentele vieții; este capacitatea de a pune cap la cap evenimentele istoriei, personale și comunitare, într-un plan providențial de mântuire pe care Dumnezeu îl ține cu fermitate în mâinile sale. Asemenea Mariei, Fecioara ascultătoare, părintele Guannella se străduia să trăiască în deplină sintonie cu voința divină; păstra în inimă cuvintele pe care le primea de la Dumnezeu și, îmbinându-le, ca într-un mozaic, își dădea silința să le

înțealăgă cât mai bine.²⁷ La sfârșitul lungilor sale zile de muncă îi plăcea să petreacă câțva timp în fața Preasfântului Sacrament pentru a-și analiza viața prin prisma proiectului lui Dumnezeu și pentru a dobândi energia necesară pentru o altă zi de trudă; prin **rugăciune**, pe care o considera indispensabilă, asemenea respirației care ne permite să trăim,²⁸ învăța să-l iubească pe Dumnezeu, pentru a reuși apoi să-i îndrăgească pe oameni.²⁹ Obișnuia să spună: *Cu suflarea buzelor putem aprinde și menține focul material, iar cu suflarea spirituală a rugăciunii putem menține focul pietății și al carității.*³⁰ Așa a făcut când era preot tânăr la Traona, tot așa în calitate de Fondator la Como, unde a cerut să i se pună o fereastră în camera de dormit, pentru a putea privi nestingherit tabernacolul. Această înclinație contemplativă a sa poate fi văzută în toată splendoarea mai ales dacă luăm în considerație figura fericitei Chiara Bosatta,³¹ pe care el a călăuzit-o la perfecțiunea evanghelică prin puterea rugăciunii și a mortificației, prin calea crucii și prin slujirea întru caritate. Ni se umple inima de uimire să constatăm că, la baza instituțiilor caritative, Dumnezeu a ales și suflete mistice.³²

Prin contemplarea lui Dumnezeu și a planului său de mântuire, a știut să se nutrească și să-și sporească energiile pentru a-și mărturisi cu bărbăție credința, apărându-i valorile, combătând greșelile, demascând ipocriziile unei *lumi mincinoase*.³³ A fost un „**slujitor fidel**” al **Bisericii**, un viteaz apărător al misiunii papei; a răspândit, cu ajutorul publicațiilor (cărțulii ascetico-morale, asemănătoare acelor publicate de părintele Bosco)³⁴, cultura catolică, viziunea creștină a vieții, valorile Evangheliei lui Isus Cristos. Avea curaj peste măsură; însă pentru unii acest curaj era încăpățănare, obtuzitate, atitudine de refuz cât privește schimbările de perspectivă. Încă de pe când era la Savogno, la începutul misiunii sale preoțești, a fost etichetat ca fiind „obscurantist”, adică persoană care se opune propagării progresului și a oricărei forme de înnoire socială și culturală; a fost considerat de-a dreptul „căpos” de cei care nu-l cunoșteau bine, din păcate chiar și de unii reprezentanți ai Bisericii, doar pentru că ținea să facă binele tuturor și nu accepta să fie pusă în discuție autoritatea Bisericii și a Papei. Curajoasa sa mărturie ne luminează mintea și ne încălzește inima nouă, bărbați și femei ai secolului al XXI-lea, care trăim cufun-

dați într-un climat de neîncredere față de mesajul creștin, de ostilitate mai mult sau mai puțin voalată față de Biserică și față de Papa, de relativism etic, de aversiune față de tot ceea ce individul nu poate decide în mod autonom.

Aceasta este soarta tuturor oamenilor lui Dumnezeu, a **profeților**, care, deși se confruntă cu tot felul de piedici, știu să fie fideli până la capăt față de El, netrădându-i iubirea. Profeții, tocmai pentru că sunt călăuziți de cuvântul lui Dumnezeu, au capacitatea de a vedea dincolo de perdeaua faptelor de zi cu zi; sunt capabili să recunoască semnele prezenței sale chiar și în mijlocul vacarmului și a încurcăturii, în mijlocul durerii și a suferinței. În fața răului care domnește ei nu se pierd, ci știu să se încreadă în promisiunea lui Dumnezeu, care nu-l părăsește niciodată pe omul căzut în capcana propriului păcat. Ei sunt întotdeauna purtători de nădejde. Părintele Guanella, prin viața sa neocompromisă vreodată de banalitate, de superficialitate sau lăncezeală, a fost un semănător de nădejde; prin molipsitoarea sa activitate caritativă, prin propovăduirea cuvântului.

Avea mereu întipărită pe chip o seninătate cuceritoare, oglindire a păcii pe care o avea în suflet. Se străduia să trezească și în ceilalți această bucurie spirituală, prin cuvintele pe care, deseori, le spunea colaboratorilor săi, surorilor sale și preoților săi: *Fiți mereu mulțumiți în Domnul*.³⁵

Dorea mult să fie în sintonie cu **Providența divină**. Lumea este fără încetare sub privirea lui Dumnezeu, care, nu numai că o menține întru creație, ci o și călăuzește în vederea împlinirii planului său de iubire.³⁶ Această bunăvoință „nesfârșită” a Tatălui este Providența. Iată de ce el le spunea oamenilor să trăiască considerându-l pe *Dumnezeu prezent între noi, căci un copil nu încetează să-și îndrepte ochii către tatăl său*; îi invita să spună: *Dumnezeu mă vede. Dumnezeu se îngrijește de fiii săi*.³⁷ Protejat de brațele grijulii ale lui Dumnezeu Tatăl, accepta această ocrotire cu mare încredere. Abandonarea în mâinile lui Dumnezeu pentru părintele Guanella însemna să experimentezi Providența. În scrierile sale, el compară tandrețea lui Dumnezeu, iubirea sa prevăzătoare, cu soarele *care stă în mijlocul cerului și, în același timp, răspândește lumina și căldura proprie la munte și pe câm-*

*pie, pe țărni și pe mare... îi privește pe toți și, în același timp, te învăluie cu razele sale, ca și cum nu ar avea altceva de făcut decât să aibă grijă doar de tine. Iată de ce, așa cum soarele strălucește în orice colț al pământului, să știi că oriunde te-ai afla Domnul te caută din înălțimi pentru a-ți veni în ajutor.*³⁸

El s-a simțit condus de Providența divină pe parcursul întregii sale existențe pământești; nu a îndrăznit să facă vreun pas până ce nu a fost ferm convins că este „chemat” de Dumnezeu. Părintele Leonardo Mazzucchi, primul său biograf, își amintește: *Atunci când își ducea la îndeplinire propriile datorii, întotdeauna spunea că ascultă de o chemare divină; și acum trăiesc acea impresie vie, pe care am avut-o și în 1912, când, dorind să ne explice motivele apropiatei sale călătorii în America, a încheiat spunând: „Și, apoi, e chemarea”. Și s-a recules, fără alte explicații.*³⁹ Chemarea Providenței era criteriul care îl călăuzea în realizarea operelor sale; nu voia să iasă în evidență, nici nu voia să-și realizeze propriile visuri. Declara fără ezitare: *Dacă aș ști că Opera mea nu este voită de Dumnezeu, aș pune primul mâna ca să o distrug!*⁴⁰ Ajuns aproape de sfârșitul vieții, îndreptându-și privirea spre trecut, la anii copilăriei

sale, ai tinereții sale, ai începuturilor sale într-o preoție, ai falimentelor de la Traona, ai începuturilor pline de greutate de la Pianello Lario, la anii bogați în satisfacții, recunoștea cu umilință că fusese călăuzit în toate de Providență. Iată de ce și-a ales acest titlu pentru memoriile sale: *Căile Providenței*.

Abandonarea senină în Dumnezeu, însă, nu era pentru el un fel de „chietism”, ci necesita o credință robustă deoarece – spunea el – *Ajutorul pe care Dumnezeu ți-l va da este proporțional cu încrederea cu care tu te rogi, așa încât, dacă îl implori cu umilință și fervoare, vei vedea că Dumnezeu Tatăl se va grăbi să-ți vină în ajutor.*⁴¹ **Credință de calitate**, așadar; nu avem de-a face cu dulcegării și sentimentalisme. Iubirea față de Dumnezeu era profund înrădăcinată și bazată pe conștiința că era dator să-și aducă propria contribuție: *Până la miezul nopții mă gândesc eu, iar apoi știu că se gândește Dumnezeu.*⁴² Învățăturile sale în această privință sunt numeroase: *Limita puterii creștinului este marcată de puterea și de harul Celui Atotputernic. Iar această putere și acest har Dumnezeu le dă în funcție de colaborarea noastră.*⁴³

Părintele Guanella a fost un **om deschis**, disponibil față de realitățile și valorile „pă-

măntești”. Cât privește creația, a fost optimist, întrucât creația este rodul paternității lui Dumnezeu. Pe de altă parte, însă, nu a fost naiv, căci cunoștea destul de bine inima omenească și știa că omul a viciat relația cu celelalte ființe și lucruri: *Tu te-ai născut firav, pentru că ești fiu al unor părinți betejiți de păcat. Apoi, pe măsură ce, prin păcat, te-ai îndreptat spre stricăciune, ți-ai umplut sufletul de chin și trupul de răni.*⁴⁴ Cât privește ființa umană, a avut o viziune realistă, însă fără a se lăsa cuprins de pesimism, rămânând mereu deschis față de aspectul supranatural: omul este, într-adevăr, păcătos, însă a fost răscumpărat, „re-generat” de Har; poate cădea în prăpastia răului, dar poate și să se ridice către grațioasele piscuri ale virtuții, întotdeauna fiind capabil să înfăptuiască minuni ale binelui. Îi plăcea să repete: *Gândește-te că cel care te-a scos din neant este Domnul. Frumosul tău suflet seamănă cu Dumnezeu, așa după cum prețiosul chip al fiului seamănă cu chipul tatălui său;*⁴⁵ *numai Domnul e lipsit de păcat și de orice fel de slăbiciune. Dacă vrem să înfăptuim cât de puțin bine, spre folosul nostru și al celorlalți, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că omul rămâne om, adică mic, firav, muritor.*⁴⁶

Părerea sa despre motivele decăderii societății par să fie cât se poate de actuale: *Lucifer și însoțitorii săi erau înțelepți în cer. Le lipsea doar puterea. De aceea au spus: „Haideți să pornim război împotriva lui Dumnezeu pentru ca să devenim precum Cel Preaînalt”*.⁴⁷ Și tocmai mândria omului, care se răscăla împotriva Creatorului său, este cea care transformă lumea într-un foc nesfârșit de concupiscentă..., beznă de interese..., duhoare de glorie deșartă și de ușurătate; ea a devenit pentru om un tărâm al nelegiuirii, o vale de lacrimi, în care trebuie să fie treaz și să se păzească neîncetat de dușmanii care îl înconjoară.⁴⁸

Este încrezător, așadar, în abilitățile umane, dar, în același timp, accentuează **nevoia de asceză**. Pentru a reînnoi lumea, societatea, trebuie să ne reînnoim, trebuie să ne trezim la o viață nouă în fiecare zi, în conformitate cu Isus Cristos: *În omul cel vechi locuiește deșertăciunea minții, locuiește perversitatea inimii; în omul regenerat de Isus Cristos locuiește umilința minții, locuiește caritatea inimii. Să privim lucrurile așa cum le vede Dumnezeu, care este izvor de lumină și de caritate, și să ne străduim să excelăm întru asemănare: aceasta este truda zilnică, lunară, anuală...*

*continuă a creștinului. Nu trebuie să obosim niciodată.*⁴⁹ Încă din vremea când era preot tânăr s-a obișnuit cu mortificările, sacrificiile, ba chiar și cu formele aspre de pocăință (ciliciu); făcea parte din zestrea sa spirituală convingerea că: *Prima și cea mai mare mortificație este respectarea strictă a propriei Reguli și acceptarea cu răbdare a crucilor de zi cu zi, umilirea datorită defectelor personale și compătimirea defectelor celorlalți.*⁵⁰

Pe această cale a sfințeniei a călăuzit numeroase suflete, pe care el însuși a dorit să le zugrăvească în scrieri hagiografice, spre edificarea poporului lui Dumnezeu și pentru a „grăbi” deschiderea proceselor canonice de beatificare (deja amintita soră Clara Bosatta, Anna Succetti, sora sa Ecaterina, Alessandrino Mazzucchi...). O pagină din memoriile autobiografice, scrisă cu propria-i mână,⁵¹ ne ajută să înțelegem intensitatea cu care trăia rigoarea ascetică, la care îi îndemna și pe ceilalți: *Temelia caselor divinei Providențe este pentru noi litera F, repetată de patru ori, însemnând: foame, frig, fum, fastidium. Această literă, repetată în acest fel de patru ori, cu sufletul dispus să o punem în practică prin credință și rațiune, constituie temelia unei pietre piramidale răsturnată, care ne duce cu gândul*

la litera V, iar această literă V înseamnă victimă. Este nevoie de victime peste tot, dar mai cu seamă este nevoie de victime conforme cu marea Victimă de pe Calvar, pentru a ridica turnuri de mântuire pentru suflete”.

PĂRINTELE SĂRACILOR

Conștient fiind că lui Dumnezeu i se aduce slavă atunci când omul își primește înapoi propria demnitate, părintele Alois Guanella s-a transformat din „om al lui Dumnezeu” în „părinte al săracilor”, adică a adaptat spiritualitatea la acțiune, a metamorfozat relația filială pe care o avea cu Dumnezeu în solidaritate față de săraci. *Vremurile sunt tulburi și trebuie să constituim în parohii fel de fel de instituții, pentru bărbați, pentru femei, pentru orice fel de necesitate. Sunt precum dospeala; în ele este duhul lui Dumnezeu: produc frânturi de sfințenie care sfințesc și mântuiesc.*⁵²

În secolul său aveau să apară noi modalități de a veni în ajutorul mizeriei umane; în a doua jumătate a secolului al XIX-lea au răsărit noi familii religioase, dedicate apostolatului carității. Și răspunsul său la chemarea lui Dumnezeu a fost activ, multiform și creativ: a știut să pună împreună patosul față de Dumnezeu și patosul față de săraci. În 1982 vedea lumina tiparului primul număr

al buletinului Casei centrale din Como, *La Provvidenza*,⁵³ în care el confirmă că *în casă deja sunt fel și fel de săraci*. Începând cu acest moment sarcina lui de căpătâi este aceea de a *arăta lumii, prin fapte, că Dumnezeu este cel care asigură cu o grijă paternă și afectuoasă cele necesare fiilor săi*.⁵⁴

A parcurs o cale lungă pentru a înțelege voința lui Dumnezeu și inspirațiile Duhului Sfânt, străduindu-se să descifreze semnele chemării pe care a primit-o, să purifice hotărârile bune pe care le avea în inimă, să fie disponibil pentru a se lăsa călăuzit de Har. A avut o mare disponibilitate: cu umilință, dar și cu durere, a acceptat nereușitele, pașii falși din vremea în care *credea că are Providența la cheremul său*,⁵⁵ așteptarea, care a ținut până la patruzeci de ani bătăuți pe muchie, când a bătut ceasul milostivirii. Prin această trudă lăuntrică, a ajuns să înțeleagă că slujirea săracilor era dorința inimii lui Dumnezeu, fiind mai urgentă decât propriul proiect de viață, și că prin împlinirea acestei dorințe, la care ținea Tatăl, ar fi putut să-și potolească setea de fericire din propria inimă.

Prin intermediul credinței părintele Guannella a dobândit o clară viziune cu privire la om (*antropologie*). **Omul este opera lui**

Dumnezeu.⁵⁶ Creându-l pe om după propriul chip și asemănare, Dumnezeu l-a voit pe culmea cea mai înaltă a creației. Omul nu e rod al întâmplării, ci lucrare minunată a inteligenței și a bunătății lui Dumnezeu:⁵⁷ *Omul este inteligență întrupată.*⁵⁸ Din cauza păcatului original, însă, omul este rănit și continuă să poarte în el cicatricele acestui păcat.⁵⁹ Întreaga viață și istorie a omenirii îndură puterea rebelă și rana acestui prim păcat. Dumnezeu răspunde cu milostivire în fața neascultării omului: îl trimite pe Fiul său Isus Cristos, pentru a-l salva de la moartea păcatului.⁶⁰ Înclinația spre rău continuă să rămână în om sub formă de ispită, de patimi, de instincte, însă, susținut de Har, el poate alege să fie de partea lui Dumnezeu.

Isus Cristos a venit pe pământ pentru a readuce chipul și asemănarea divină la splendoarea originală; îi revelează omului proiectul Tatălui: un plan de mântuire.⁶¹ Omul este astfel chemat să primească acest proiect-vocație și să se implice cu energiile sale pozitive pentru a-l realiza.⁶² Esența revelației propovăduite de Isus este aceea că suntem fii ai lui Dumnezeu: Dumnezeu este Tată, înzestrat cu o iubire infinită, iar omul poate să vorbească cu el ca și cum ar vorbi cu un tătic.

Ba, mai mult decât atât, în calitate de asemănare a lui Isus Cristos, Fiul preaiubit al Tatălui, fiecare om este dator să se îndrepte spre Tatăl, parcurgând calea sfințeniei, Fericirile evanghelice. Acest drum în pantă, obositor și riscant, ne permite să ne atingem țelul doar dacă este parcurs cu ajutorul lui Cristos, care ne încurajează fără încetare: „*Să mergem la Tatăl!*”⁶³ Omul trebuie să aibă încredere în această călăuză, ca și cum ar fi un frate ori un tată, mai ales atunci când truda înaintării pe culme devine o cale a crucii și necesită moartea ego-ului, pentru a putea primi viața cea nouă, viața Duhului.

În lumina revelației creștine, părintele Alois și-a perfecționat apostolatul în **favoarea vieții**, a inviolabilității ei, de la concepere până la săvârșirea ei naturală; a avut o viziune în măsură să intuiască viața în profunditatea ei și – parafrazând *Evangelium Vitae* – am putea spune că nu s-a dat bătut atunci când a avut de-a face cu cei bolnavi, suferinzi, marginalizați și în pragul morții.⁶⁴ Era convins că viața umană se împărtășește din însăși viața lui Dumnezeu: *Eu am venit ca să aveți viață, și să o aveți din belșug* (In 10, 10). Misiunea lui printre săraci a fost aceea de a-și da silința pentru ca niciunul să nu fie

lăsat în urmă pe calea vieții,⁶⁵ așa încât viața, chiar și în ipostaza ei cea mai săracă, să fie apărată de orice tip de agresiune, materială ori ideologică. Preoților, surorilor și cooperatorilor laici care îl urmau, le spunea apăsător: *Nu se cuvine să facem economie de pâine și de Domnul; în acest caz abundența este necesară în casele noastre: pâinea și Domnul nu trebuie să fie puțină, dar suficientă în casele noastre*,⁶⁶ voind să spună prin aceasta că persoana umană are nevoie de o pâine materială, de un acoperiș, de o haină, dar și de Dumnezeu. Fără Dumnezeu viața persoanei, chiar dacă ar fi plină de orice fel de bunuri materiale, ar rămâne goală și lipsită de sens. Căci persoana poartă în sine o dorință înăscută de a se relaționa cu Dumnezeu,⁶⁷ așa cum reiese din experiența sfântului Augustin: *Ne-ai creat pentru tine Doamne și inima noastră nu are pace până când nu se va odihni în tine*.⁶⁸

Unul dintre pilaștrii de bază ai misiunii sale de caritate a fost conștientizarea faptului că mâna pe care i-o întindem săracului este o mână pe care i-o întindem lui Dumnezeu însuși, așa cum ne învață Isus: *Tot ce ați făcut unuia dintre frații mei cei mai mici, mie mi-ați făcut!* (Mt 25, 40). **Ochii lui erau capabili să-l vadă pe Isus în săraci: Pe cel mai părăsit dintre**

*toți, primiți-l voi și puneți-l la masă cu voi și faceți din el unul de-al vostru, pentru că unul ca acesta este Isus.*⁶⁹ Era atras de cei suferinzi, de cei bolnavi, de cei abandonati, de cerșetori, de cei care erau marcați de ne-frumusețe, deoarece aceștia poartă stigmatul lui Isus Răstignit. Îi numea *comori*,⁷⁰ îi compara cu figura biblică din Psalmul 22: *eu sunt un vierme și nu un om*,⁷¹ adică cu *Slujitorul suferind* din Isaia (Cf. Is 42; 49; 50; 52-53); în alte cuvinte, îi compara cu Isus în ipostaza sa de victimă oferită pentru mântuirea lumii. Săracii care suferă cel mai mult mântuiesc lumea; este o intuiție care le conferă o demnitate cu adevărat extraordinară. Din acest motiv, slujirea întru caritate pe care părintele Guanella a desfășurat-o, *în mod special pentru fiii săraci din popor, pentru sărmanii bătrâni din popor*,⁷² a devenit calea privilegiată a sanctificării sale, a înaintării sale întru sfințenie, a sfințirii sale. Felul său de a-i sluji pe săraci, concretizat în stadii din ce în ce mai apropiate de stilul lui Dumnezeu, l-a sanctificat, transformându-l în chip al Aceluia care este Sfânt. Slujirea carității pentru părintele Guanella a fost nu doar mediul în care sfințenia se exprimă, ci și spațiul în care sfințenia se împlinește și se maturizează; sfințenia crește în și prin caritate.

Inima mare a părintelui Guanella nu ținea cont de clasa socială, nu se pierdea în definiții, ci îl accepta pe cel sărac, indiferent de situația sa; întrezărea atât necesitatea spirituală, cât și pe cea materială, cu o sensibilitate și o intuiție pe care numai o inimă care iubește le poate avea. Papa Ioan Paul al II-lea, vizitându-i pe bolnavii mintali din casa San Giuseppe, de pe Strada Aurelia Antica din Roma, la 28 martie 1982, le-a adresat guanellienilor aceste cuvinte emoționante: *E nevoie de o caritate specială, de o caritate eroică, pentru a ne îndrăgosti de acești nefericiți, de bolnavii mintali, spastici, dintre care mulți îi putem vedea în această casă. E ușor lucru să te îndrăgostești de frumusețea vizibilă; însă e greu să te îndrăgostești de ne-frumusețe. Pentru a descoperi frumusețea ce stă în ne-frumusețe, în acea latură opusă, e nevoie de o dragoste cu totul sensibilă, pătrunzătoare, specială și unică. Aceasta-i calea pe care a parcurs-o părintele Guanella, aceasta-i calea voastră.*

Nu era zgârcit când se punea problema ospitalității, de aceea unii îl sfătuiau insistent să „facă ordine” în acea arcă a lui Noe care era prima sa fundație, Casa Providenței din Como. Avea felul său de a face ordine, nepunând limite ospitalității, ci organizân-

du-și săracii în „familii”, așa cum văzuse în mult mai cunoscuta Mică Casă a Providenței, instituită la Torino de Sf. Iosif Benedict Cottolengo.

Pe lângă calificativul de *comori*, îi mai plăcea să spună că săracii erau *stăpânii* lui, sacramele ale lui Isus Cristos. În concepția lui săracii nu sunt doar chip al lui Cristos cel suferind, ci și o **profeție despre om**, pentru că arată adevărata măreție și valorile pe care se întemeiază autentică demnitate a persoanei umane. Deși este o ființă lipsită de bogăție – adesea despuiată de sănătate, stimă, frumusețe, inteligență, cultură – lui Dumnezeu îi este dragă, o consideră valoroasă; ea ne amintește un adevăr fundamental: persoanele valorează pentru ceea ce sunt, nu pentru ceea ce produc.

El era profund convins că **săracii ne educă**: îngrijirea lor este, pentru toți, o școală de umanitate, o evanghelizare, căci ne pun în situația de a înțelege mai bine mesajul lui Dumnezeu, care a ales să fie de partea celor slabi, a celor mici. Înțelegerea demnității lor este esențială pentru edificarea unei societăți realmente pe măsura omului, pentru a garanta accesul tuturor la viață, la sănătate, la familie, la muncă, la bunăstare, la fericire. Altfel

spus, prin recunoașterea și promovarea săracilor, a celor din urmă, recunoaștem și promovăm demnitatea tuturor și, prin urmare, iubirea și dreptatea devin vizibile în toți.⁷³

În exercitarea slujirii preoțești, nu s-a limitat să-i primească doar pe săracii care băteau la ușa caselor sale, ci a mers afară, s-a dus să-i caute⁷⁴ acolo unde erau abandonați, într-o stare vrednică de milă;⁷⁵ se interesa de fiecare caz în parte, îl lua pe sărman sub aripa sa, îl ajuta material și spiritual. În acest fel a învățat să vadă problemele săracilor de aproape, nu de la distanță. Ceea ce a lărgit orizontul minții și al inimii sale a fost tocmai întâlnirea cu *fiii cei buni*, bolnavii mintali. E vorba de creaturi care sunt cu totul dependente, iar el și-a luat responsabilitatea de a le asista, îngriji, de a le ajuta chiar și în nevoile cele mai elementare. A înțeles că acea fărâșă de inteligență din mintea lor, atunci când este stimulată, poate face lumină în tenebra lor.

Ne aflăm în fața unui sfânt, părintele Guanella care **i-a avut la inimă pe oameni**; un sfânt care a știut să ducă pe cele mai înalte trepte sentimentul prieteniei omenești: nu a fost grandios doar în ceea ce privește iubirea lui Dumnezeu, ci a fost mare și prin iubirea față de persoana umană; a fost un expert în

umanitate. Interesat, prin prisma vocației, să stea în preajma omului, de-a lungul întregii sale vieți i-a studiat măreția și umilința, culmile și profunzimea. A trăit o caritate eroică, solară, splendidă față de om.⁷⁶ Caritatea lui a fost o caritate multiformă, creativă, capabilă să inventeze soluții pentru orice tip de problemă: dizabili, orfani, bătrâni, copii, urgențe umanitare (cutremurul de la Marsica în Abruzzo), emigranți...; dovadă sunt numeroasele sale inițiative în favoarea omului, numărul mare de opere pe care le-a inițiat și pe care discipolii săi le continuă și le „cizelează” în atâtea părți ale lumii.

Caritatea, extrasă din cuptorul **intimității cu Dumnezeu**, îl ajuta să dea un răspuns autentic săracului lovit de necaz, un răspuns de iubire de o așa anvergură, încât cel ce-l primea se simțea recunoscut în propria demnitate, reînnoit, capabil să se ridice: de fapt, când o persoană se simte iubită, sensul vieții înmugurește înăuntrul ei. Caritatea îi permite să vadă în cel sărac nu doar o persoană care are nevoie de ajutorul său, ci un frate care trebuie iubit. *Așternea* în propria-i inimă mizeriile umane pentru a le găsi leac.⁷⁷

În **Isus, Bunul Păstor** (*In* 10,11-18) și **Samariteanul cel milostiv** (*Lc* 10,25-37), care

prin viața și cuvântul său a vestit lumii că Dumnezeu este Tată și are grijă de toți fiii săi, a aflat modelul prin care avea să-și modeleze slujirea preoțească, având drept scop principal restituirea demnității săracului, recunoașterea acestuia în calitate de subiect capabil de relații de reciprocitate. Un aspect caracteristic al sfințeniei sale a fost tocmai străduința de a instaura sentimentul familiei, al apropierii, al reciprocității față de săraci; străduința de a garanta, în special pentru cei mai desconsiderați, nu doar un ajutor fizic sau psihologic, ci și un ambient cald și primitiv de familie.

Spiritul de familie caracteriza instituțiile sale; săracul era integrat în viața casei deoarece, chiar și cel mai decăzut, era considerat un dar trimis de Providență și, deci, un „ajutor”, o piesă prețioasă pentru realizarea misiunii. A înțeles că era bine să creeze în preajma săracului un ambient de familie, întrucât acest aspect privilegiază persoana. Chiar de la începutul experienței sale de fondator a voit să pună bazele unei „familii” de colaboratori care, unită prin *legătura carității*,⁷⁸ să trăiască împreună cu săracii precum o *mică comuniune de sfinți*,⁷⁹ ca o familie care crede la unison, iubește, speră și lucrează, sub privi-

rea vigilentă a Tatălui, după modelul Sfintei Familii din Nazaret. În familie relațiile sunt foarte importante; relațiile care se încheagă prin slujirea carității nu se limitează doar la a vorbi despre gingășia lui Dumnezeu, ci contribuie și la însănătoșirea persoanelor; le vindecă rănile, redă demnitatea vieții lor umilite, le „izbăvesc”.

Părintele Guanella este **o scrisoare pe care Dumnezeu a trimis-o săracilor**, predilecții săi. Expeditorul acestei scrisori este Dumnezeu, iar destinatarii sunt săracii. Conținutul acestei scrisori îi învâluie pe săraci cu dragoste, îi invită să intre în familia sa și îi însoțește cu o inimă paternă. Convins că *săracii îl reprezintă mai fidel pe Isus Cristos*,⁸⁰ ne amintește și nouă: *cine dă de mâncare unui sărac va avea o răsplată bogată, căci indiferent de binele pe care îl facem celui de la periferie, adică celui mai năpăstuit dintre frați, este ca și cum l-am face lui Isus*.⁸¹ Fie ca neclintita sa hotărâre să ne ajute și pe noi, cetățeni ai secolului al XXI-lea, să ne implicăm concret: *Vreau să iubesc; iubirea îmi este tot atât de necesară ca și aerul*.⁸²

„Părintele Guanella nutrea o stimă deosebită față de Maica Superioară, sora Marcelina Bosatta, pe care el o considera fondatoarea Operelor sale; și tind să cred că nici fundația Slujitorilor Carității nu a făcut-o fără sfatul și aprobarea Sorei Marcellina.”

(*Summarium super virtutibus*, p. 206)

„Piatra de temelie a Casei Divine Providență din Como și victimă prețioasă a fost sora Clara Bosatta”.

(L. Guanella, *Le vie della Provvidenza*, p. 70)

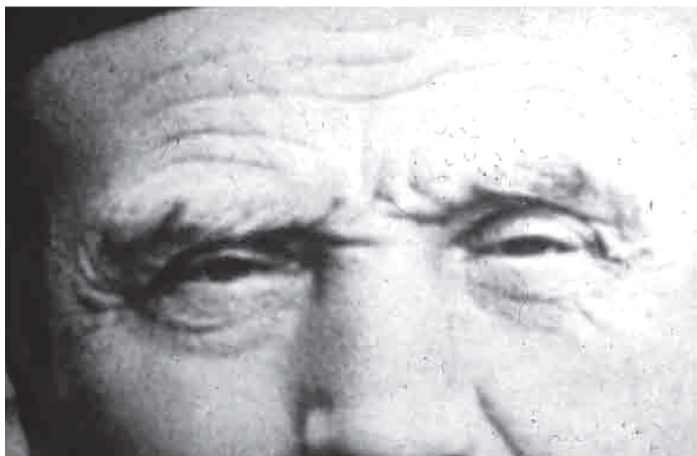
„Părintele Guanella se gândea să se mute definitiv la Como. Însă trebuia să caute un punct de sprijin... În cele din urmă și-a luat cu chirie casa și terenul domnului Biffi. Părintele Guanella, student la Collegio Gallio, a presimțit de mai multe ori, trecând pe acolo la plimbare, că acel teren avea să fie locul operelor sale deosebite. Să explice cine poate și cum poate! Eu nu aș îndrăzni să mă pronunț!”

(L. Guanella, *Le vie della Provvidenza*, p. 66-67)

Părintele Guanella printre victimele cutremurului de la Marsica. Frescă realizată de Conconi. Biserica Sf. Rocco din Fraciscio.
„Lumea, un fel de tărâm vulcanic, tresaltă și se cutremură, riscând să se surpe, însă va afla izbăvire datorită duhului carității”

(L. Guanella, *La Divina Provvidenza* – iunie 1910, p. 92)

„Providența m-a călăuzit pretutindeni. Nu am fost îngrijorat niciodată din cauza datoriilor ori din cauza propriei mele vieți; Providența e cea care ne ocrotește și, deci, nu trebuie să ne fie frică de nimic.

Chiar și acum, în mijlocul acestor situații dureroase și înfricoșătoare, nu am de ce să mă tem: Providența e cea care veghează asupra noastră: important este să-i rămânem fideli, să ne încredem în Ea, stând departe de păcat. Iată cum au apărut fundațiile Providenței.

Pe de altă parte, repet, pentru a progresa e necesar un spirit de încredere în Providența Domnului, un spirit de muncă și de sacrificiu, un spirit de rugăciune. Numai așa am făcut puținul pe care l-am făcut și am ajuns la această venerabilă vârstă, iar Domnul va fi îngăduitor cu multe defecte și va ține cont de binele pe care l-am făcut. Dacă se păstrează, dacă se învață, dacă se răspândește acest spirit, opera va crește, va prospera”.

(L. Guanella, *La Divina Provvidenza* – 1915, p. 85)

„Acum iată-l pe preotul nostru! Suntem emoționați până în adâncul inimii. Nu puneți piedici preotului, pentru că el apără în fața lui Dumnezeu nevoile noastre și ale întregii umanități. [...] Iar când, gârbovit de ani, cu trupul firav și mâinile tremurânde, va apărea în fața nepoților noștri, va spune: V-am iubit toată viața mea, și vă iubesc acum când sunt pe cale să mor. Eu nu am altă familie ori alte rude în afară de voi. Vouă, iubiților, vă încredințez trupul meu și, împreună cu trupul, toate bunurile pe care Dumnezeu mi le-a pus în mână”. În timp ce el va spune aceste lucruri, multe inimi vor fi tulburate, iar când, în chip de binecuvântare, va coborî în mormânt, se vor auzi suspine și bocete, și se va spune: «O părinte și păstor pios, de ce ne-ai lăsat orfani și fără sprijin»? Dar el va fi plecat, vă va privi din cer, vă va dărui mult mai multă înțelepciune și vă va ajuta să înțelegeți ceea ce este el, propovăduitor al păcii, părinte al popoarelor și preot care mântuiește sufletele”.

(L. Guanella, *Il Montanaro*, p. 1002)

CETĂȚEAN AL LUMII

Alois, încă din copilărie, și-a dat seama că este o parte integrantă a comunității din Fraciscio, sat în care trăia împreună cu tatăl Lorenzo, mama Maria și numeroși frați și surori.

Simplul fapt că a trăit într-o **familie** numeroasă l-a predispus la relații deschise, bazate pe întâlniri și confruntări, înțelegeri, afinități, tandrețe, prețuire față de abilitățile personale, străduință, interacțiune. Simțul de apartenență s-a dezvoltat în el aproape în mod natural pentru că toți în familie se simțeau responsabili de bunul mers al casei, își dădeau silința, punând în practică *motto-ul mâncați și lucrați*.⁸³ Tatăl, pentru a mai rotunji resursele economice, în lunile de iarnă cobora în vale, unde se ocupa cu distilarea țuicii; mama și surorile ajutau la munca câmpului; cei mici își aduceau propria contribuție la treburile casnice și la grajd; cei mai mari, în timpul verii, cedau propriul pat călătorilor care urcau până sus, în sat, să ia o

gură bună de aer de munte, și, astfel, casa se transforma într-o mică pensiune.⁸⁴ Era suficientă o indicație, în șoaptă, și fiecare se străduia, în tăcere, să pună la punct orice locșor atunci când tatăl Lorenzo, fire hotărâtă, *preot și rege*⁸⁵ al familiei, se întorcea acasă.⁸⁶ Apoi mai era – cu ocazia sărbătorii satului, de Sf. Rocco – și acel rit atât de semnificativ al oalei de orez pentru oaspeți, prieteni,⁸⁷ pentru cei din casă și pentru săracii din sat. „Dacă nu poți face tu, fac eu”, „toți pentru unul și unul pentru toți”: e cât se poate de evident că ambientul familial a constituit, pentru micul Alois un frumos stagi de ucenicie.

Ba chiar și atmosfera tipică de la munte l-a educat la solidaritate și la **sensul binelui comun**; într-un sat mic toți oferă o mână de ajutor pentru bunul mers al vieții familiare și sociale, toți se simt părtași la bucuriile și la suferințele celorlalți. Din acest punct de vedere micul Alois a primit învățăminte pe care nu le va uita niciodată. Un fapt merită amintit în mod special. Avea șapte sau opt ani. Păzise pe imaș vacile altor ciurdari, iar aceștia îl răsplătiseră, la sfârșitul zilei, cu un bacșiș; s-a dus, deci, cu bănușii și a cumpărat niște dulciuri. Toată povestea a ajuns la urechile tatălui Lorenzo, care l-a muștrătat în fața

ciurdarilor pentru că acceptase recompensa pentru serviciul făcut, iar apoi l-a obligat să restituie ceea ce-i mai rămăsese, adăugând el însuși suma pe care o cheltuisese pentru acele dulciuri.⁸⁸ Lecția era cât se poate de clară: trebuie să fim generoși și solidari cu cei ce sunt în nevoie; ba chiar trebuie să renunțăm la satisfacțiile legitime. Doar pe această stâncă a dăruirii de sine, a dăruirii lipsite de recompensă, putem construi o societate solidară, unită, pacifică și inovatoare.⁸⁹

Era „fiu al primarului” din sat, iar acest aspect l-a predispus, de asemenea, să dea o mare importanță spiritului civic. Tatăl Lorenzo a lucrat în administrația comunei Campodolcino mai bine de douăzeci de ani, mai întâi ca primar, mai apoi ca asesor-consilier și, în sfârșit, până la moarte, a îndeplinit funcția de consilier suplinitor. *Era înzestrat cu un fel nemaiîntâlnit de a vedea lucrurile. Lua cuvântul întotdeauna la urmă, iar vorbele sale erau cu greutate, chiar și când erau prezente autoritățile cantonale sau județene, căci știa ce vorbește; știa că vorbele și propunerile sale erau juste.*⁹⁰

Sunt cuvinte incisive, prin care părintele Alois face referință la o experiență ce i-a marcat viața. Cine știe de câte ori a asistat

la întâlnirile dintre tatăl său și oamenii din sat, care aveau diferite doleanțe sau care veneau cu vreo problemă privată, însă care ar fi putut să aibă repercusiuni asupra binelui comun, ca de exemplu tăierile de arbori din pădurile statale, folosirea vreunui izvor pentru adăparea animalelor, repararea drumurilor deteriorate de apă sau îngheț ori construirea vreunei capele votive...

Nu-i plăcea să stea să se uite, ci avea **simțul responsabilității**, adică se străduia să pună umărul la muncă pentru ca lucrurile să meargă mai bine. Mergând într-o zi de la Fraciscio la Madesimo, Alois a găsit un izvor lângă drum. A privit cu atenție și și-a zis: *Decât să vină lumea până aici, l-am putea canaliza și, astfel, am asigura necesarul de apă pentru tot satul*. A vorbit cu tatăl său care, folosindu-se de autoritatea sa de primar, a concretizat fericita idee.⁹¹

Pentru a o scoate la capăt cu îndatoririle sale de primar, tatăl Lorenzo nu se folosea doar de inteligență, abilități, experiență și de statutul său de „persoană sensibilă”, așa cum îl învățase bunicul Tomaso,⁹² ci și de credința sa, limpede și cristalină. Căci era un tip care mergea în fiecare zi la liturghie, recita rozariul, citea Biblia și, cu ajutorul acestor mijloace,

dobândea lumina și puterea, necesare pentru a căuta binele comun al concetățenilor săi.

Modelat de trăirile din sânul familiei și din comunitatea sătească, părintele Alois a ajuns să se simtă din ce în ce mai **atașat de oameni** și s-a străduit să le îmbunătățească condițiile de viață, atât din punct de vedere material, cât și spiritual. Iar lucrurile nu puteau să stea altfel, căci, așa cum s-a mai spus, era un om al lui Dumnezeu, un om care accepta fără umbră de îndoială misterul lui Dumnezeu, care s-a întrupat, a devenit om și a venit să locuiască în mijlocul nostru. Se cuvine să accentuăm acest aspect specific al sfințeniei sale, adică sensibilitatea față de dimensiunea lumească a omului, dimensiunea socială, care își află menirea tocmai în misterul întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Părintele Alois s-a simțit pe deplin provocat de ceea ce este omenesc; nu doar de situația celor săraci, ci și de situația celor înstăriți și bogați, pe care nu se sfia să-i viziteze, căci și aceștia aveau nevoie de câte un cuvânt bun, de sprijin spiritual și moral, de încurajare pentru a trăi o viață conformă cu mesajul creștin.⁹³ Mergea la ei nu doar pentru că nădăjduia să obțină vreun avantaj economic, adică banii necesari pentru a

continua operele sale, ci și pentru că, trezindu-le conștiința față de valorile Evangheliei, era convins că îi ajuta să edifice o umanitate înnoită, o umanitate bazată pe caritate; de altfel era convins că *lumea se va salva prin iubire*.⁹⁴

Cât privește starea mizerabilă a oamenilor pe care-i întâlnea, nu-și pierdea vremea cu proteste ori critici zadarnice, ci punea umărul la treabă pentru a promova bunăstarea, calitatea vieții, lăsându-se călăuzit de un optimism înnăscut și de un realism sănătos. Îndrăznea. Avea curajul celor care se descurcă. Era mânat de dorința de a acționa grabnic, de a face mult și de a se deplasa, căci întâlnea multe lipsuri. Spunea: *Rolul meu este acela de a stimula: ceilalți vor face ordine, vor completa*.⁹⁵ Duhul lui Dumnezeu l-a călăuzit, într-adevăr, să ridice în Biserică o vastă mișcare de persoane - consacrate și laice - menită să sporească apostolatul carității sale în timp și spațiu, până la marginile lumii. Astăzi, cele două Congregații religioase, a Fiicelor Sfintei Maria a Providenței și a Slujitorilor Carității, își continuă misiunea de caritate în peste 21 de națiuni, stimulate de mandatul Fondatorului: *Patria voastră este lumea întreagă!*⁹⁶

Legătura de prietenie pe care a avut-o cu maica Marcellina Bosatta,⁹⁸ co-fondatoare a familiei religioase a Fiicelor Sfintei Maria a Providenței, a fost cât se poate de semnificativă. Maica Marcellina a fost mâna sa dreaptă, i-a fost sfătuitoare înțeleaptă, cu „picioarele pe pământ”, propovăduitoare fidelă a comorii și a spiritului său; a fost alături de părintele Guanella nu numai pentru a-l sfătui și pentru a se îngriji de nevoile lui materiale, pe care el adesea le neglija, ci, în mod special, pentru a-l încuraja, pentru a-l sprijini, pentru a-i sugera idei sau pentru a-l ajuta să vadă lucrurile dintr-o perspectivă diferită. În virtutea acestei sincerități, fiică a libertății în Duhul Sfânt, relația lor de colaborare nu s-a deteriorat niciodată.

Și-a dat interesul să-i promoveze pe laici, știind cât sunt de importanți pentru bunul mers al inițiativelor sale: *Laicii pot fi mult mai de folos decât preoții, pentru că pot să intre și se pot strecura oriunde [...]. Se cere doar ca inima să le fie plină de caritate [...]. Vor avea sorți de izbândă când își vor da seama că truda este îmbrățișată din iubire față de Dumnezeu și față de aproapele. Încetul cu încetul, fără să vă dați seama, veți converti multe persoane. Încetul cu încetul veți influența*

opinia publică.⁹⁸ Stimulați de exemplul său, consacrații și consacratele Operei se implică și-n zilele noastre în diferite contexte sociale, unde trăiesc și trudesb pentru a-i forma pe laici, sprijinindu-i și însoțindu-i în misiunea caritativă. **Mișcarea Laică Guanelliană** are rolul de a-i aduna și de a-i coordona; aceasta este *casa comună a tuturor oamenilor de bunăvoință care, atrași de spiritualitatea părintelui Guanella, țin la săraci și doresc să extindă în lume cultura solidarității și a iubirii*.⁹⁹ Un rol deosebit între laici îl are contribuția adusă de **Cooperatorii Guanellieni**, Asociație de credincioși recunoscută de Sfântul Scaun.¹⁰⁰

Încă din vremea când, preot tânăr fiind, a fost trimis la Savogno, și-a trăit **responsabilitatea pastorală** într-un mod deosebit, îngrijindu-se fără menajamente de persoanele ce-i fuseseră încredințate. A făcut de toate în acel sat de munte: *salahor, zugrav, ba chiar și zidar*,¹⁰¹ pentru a le oferi acelor oameni condiții de viață mai bune; a lărgit esplanada și biserica; a construit un acoperiș la spălătorie, pentru ca femeile să fie la adăpost pe vreme rea; i-a instruit pe toți, pe copii și pe cei mari, dimineața și seara; a scos cimitirul din perimetrul satului; a ridicat capele votive pentru procesiuni de-a lungul drumuri-

lor care duceau spre munți sau spre celelalte sate din apropiere; și-a apărat credincioșii de abuzurile unor administratori.¹⁰² A scris și o carte pentru a ajuta familiile să dobândească o justă cunoaștere a schimbărilor politice și sociale (*Saggio di ammonimenti per tutti ma più in particolare per il popolo di campagna*, „Mănunchi de povește pentru toți, mai cu seamă pentru oamenii de la țară”); s-a îngrijit de formarea lor creștină prin predici simple, consistente și atât de dese încât unii obișnuiau să spună: *Ne mai lipsește doar un zid care să înconjoare satul Savogno și vom fi într-o mănăstire*.¹⁰³ Niciodată nu a avut impresia că este doar un simplu „distribuitor” de servicii, ci s-a dăruit pe sine fără rezerve, *îmbogățit de sărăcia totală a enoriașilor săi*.¹⁰⁴

Pe când studia în seminar, trecând prin Pian di Spagna, în zona superioară a lacului din Como, și-a dat seama că erau multe câmpuri necultivate și și-a spus: *Oamenii de la noi își rup spatele de trudă pentru a scoate de pe stânci un fir de iarbă, iar aici este destul pământ, ce ar putea fi asanat, pentru o mulțime de oameni*.¹⁰⁵ Această intuiție din tinerețe și-a păstrat-o în inimă până când după mai mulți ani, a reușit să pună în aplicare planul de asanare a acelor pământuri mlăștinoase,

fiind ajutat de agronomi pricepuți, de țărani autohtoni și de „bunii săi fii” din Casa de la Como. Acolo a construit o biserică și case; a dat de muncă la oameni și a îmbunătățit condițiile de igienă a acelor țărani. Guvernul Italian i-a conferit o medalie pentru această activitate.

Se cuvine să amintim și marea lui **grijă față de emigranți**. Când era mic a suferit mult când mătușa Maria Orsola a plecat în America; iar când era seminarist, în vacanța de vară mergea adesea în vizită, împreună cu unchiul Gaudenzio Bianchi, la cei din vale care, din cauza locului de muncă, se transferau în apropiata Elveție. Înaintând în vârstă, a fondat „Filialele” pentru îngrijirea spirituală a catolicilor la Vicosoprano și Promontogno, la Valea Bregaglia, la Splügen Dorf și Andéer, în Valea Rinului; către sfârșitul vieții a trimis surorile din Congregația sa printre emigranții italieni din Statele Unite ale Americii, înfruntând, de acum încărcat de ani, truda unei lungi călătorii pe vapor pentru a le pregăti calea.

Părintele Guanella a fost un **cetățean activ și solidar**, inspirându-se din cuvântul lui Isus *Trăiți în lume, însă fără a fi ai lumii* (Cf. In 17,1-26). Sensibil față de problemele socia-

le ale poporului, s-a interesat în mod special de condițiile de viață ale săracilor, dar a știut să filtreze realitatea cu ochii credinței: *Aceasta-i politica noastră: Tatăl nostru...*¹⁰⁶ Atunci când Dumnezeu domnește în inima omului, când cuvântul său devine un orizont al cugetării și al faptei, când caritatea devine regulă a vieții și a relațiilor umane astfel încât să-i respectăm pe toți ca fii ai aceluiași Tată și frați, atunci când *împărtășirea bunurilor și a resurselor nu este căutată doar prin prisma progresului științific sau a relațiilor de conviețuire, ci se sprijină pe iubirea care poate să învingă răul prin bine și este capabilă să fie deschisă către reciprocitatea conștiințelor și a libertății*,¹⁰⁷ atunci, și doar atunci, omenirea poate avea parte de o dezvoltare autentică. Părintele Guanella era ferm convins că, atât timp cât nu există deschidere față de Dumnezeu, omul nu poate să aibă parte de o autentică dezvoltare personală, iar societatea nu poate fi fraternă și autentic solidară. Recent, papa Benedict a ținut să reamintească cu vigoare omului contemporan aceste idei, considerându-le ca un drum de parcurs pentru a promova dezvoltarea popoarelor.¹⁰⁸

Părintele Guanella, care a văzut lumina zilei într-un sat de munte lipsit de importanță, a știut să îndeplinească o relație fructuoasă cu **lumea culturii** și cu diferitele asociații catolice (a fost un susținător convins al Operei Congreselor),¹⁰⁹ cu lumea științei, a tehnologiei, a arhitecturii, a medicinei, în special cu cea care promova îmbunătățirea condițiilor de asistență și de îngrijire a persoanelor cu dizabilități.

Încă de tânăr se îndrăgostise de botanică și de studiile istorice, convins că *cine vrea să cunoască viitorul trebuie să studieze trecutul persoanelor și al lucrurilor*.¹¹⁰ În perioada petrecută la Savogno *le explica bunilor săi enoriași, prin conferințe ori cu ocazia școlii invernale, Istoria Districtului Chiavenna a Crollalanza*.¹¹¹ Printre numeroasele compoziții ascetice și morale ce le-a scris pe când era la Pianello, există una care are efectiv caracter istoric: *De la Adam la Pius al IX-lea*.¹¹²

Cu ocazia celebrării centenarului invenției bateriei electrice (Como 1899), a format un comitet menit să edifice o statuie a lui Alessandro Volta, voind să-i pună în valoare nu doar calitatea de om de știință, ci și frumoasa mărturie de om credincios.¹¹³

A încredințat scriitoarei Maddalena Albini Crosta, femeie de viță nobilă,¹¹⁴ redactarea buletinului *La Divina Provvidenza*, prin intermediul căruia el dorea să popularizeze operele sale de caritate, să țină legătura cu binefăcătorii săi și să propovăduiască valorile credinței.¹¹⁵

Pentru lucrările de asanare a terenurilor mlăștinoase din Pian di Spagna¹¹⁶ a luat legătura cu ingineri renumiți: Giovanni Battista Cerletti și Giovanni Sartirana; a rămas mereu în contact cu ei pentru a obține informații despre noutățile din domeniul agriculturii și pentru a putea da sfaturi utile colaboratorilor din diferitele colonii agricole¹¹⁷ pe care le pusese pe picioare. A nutrit o prietenie sinceră față de Aristide Leonori, arhitect cunoscut și catolic pios,¹¹⁸ căruia i-a cerut, printre altele, să întocmească proiectul Bisericii Sfântului Iosif din cartierul Trionfale la Roma. S-a întâlnit, în ciuda părerii negative a unuia din Curia Diecezană din Como, cu Giosué Carducci, poet și scriitor în culmea gloriei, dar mason și anticlerical, *care a fost cât se poate de respectuos față de el*.¹¹⁹ Și cum am putea trece cu vederea prietenia ce a nutrit-o față de ilustrul medic, părintele Agostino Gemelli, pe care l-a ajutat din punct de vedere al propriei vocații?¹²⁰

Deschiderea sa față de universalitate este rodul unei viziuni culturale largi, dar și a capacității de a intui valorile universale din fiecare om, rodul grijii față de fiecare persoană, față de orice cătun... întrucât aceste realități exprimă viața lumii. Ar fi frumos, de exemplu, ca, frunzărind scrisorile sale, să vedem atenția deosebită pe care o avea față de confrăți, față de prieteni: chiar și în anii în care ajunsese să călăuzească o organizație foarte mare, el nu pierdea din vedere persoana, indiferent de locul în care s-ar fi aflat, și împărtășea soluții sau cerea sfaturi.

Știm destul de bine că în ziua de azi, mai ales în contextul european, este absolut necesar ca cei care fac parte din Biserica catolică să experimenteze, cu patos și raționalitate, asemenea părintelui Guanella, o implicare activă și responsabilă în structurile cetățenești, să-și dea propria contribuție pentru ca demnitatea persoanei umane să fie ferită de orice tentativă de instrumentalizare; știm cât este de important să „facem cultură” mărturisind și promovând cu bărbăție valorile credinței.

EDUCATOR ENTUZIAST

Părintele Guanella a fost un educator zelos și entuziast. Stimulat de inspirațiile Duhului, care acționa înlăuntrul său, n-a fost părăsit niciodată de **dorința** de a îmbunătăți condițiile de viață ale persoanelor mai slabe, fragile și suferinde. Acest entuziasm s-a născut în sufletul său încă din fragedă pruncie (se juca, împreună cu surioara Ecaterina, făcând supă *pentru cei săraci...*), iar când a devenit adult a dobândit o adevărată predilecție față de toate persoanele marginalizate. Fiind un om cu picioarele pe pământ, și-a transformat entuziasmul în *patos-față-de*, adică în arta de a-i însoți pe cei care suferă, de a-i compătimi, de a-i mângâia, de a-i iubi și de a le sta aproape, așa cum Maria a stat cu Isus, în picioare, în preajma crucii. Acest patos, așadar, a devenit iubire concretă, un punct de sprijin pentru celălalt, pentru lumea întreagă, o legătură care încălzește inima și dă speranță.

Astfel, a intuit că educația este, mai înainte de toate, o **lucrare a inimii** și că orice relație interpersonală, în mod deosebit cea educativă, se naște din inimă și trebuie să treacă prin inimă. *Altfel spus, se dezvoltă și se sprijină pe facultățile afective și volitive mai mult decât pe alte capacități ale persoanei și se exprimă prin intermediul atitudinilor interioare și a gesturilor care demonstrează bogăția de sentimente a aceleia care, din iubire, caută binele aproapelui.*¹²¹

În memoriile sale își amintea că, în acele vremuri, în toate casele de educație exista un sistem prea rigid care instruia inimile mai degrabă să se teamă decât să iubească.¹²² Era convins, însă, că privilegierea căilor inimii reprezenta modalitatea cea mai delicată și, în același timp, cea mai eficientă pentru a intra înlăuntrul sufletului, pentru a-l îndrepta spre bine și spre maturizare.

Aceasta este, în opinia sa, temelia și baza pentru orice demers educativ, deoarece ne permite să sperăm că vom avea sorti de izbândă chiar și acolo unde nu par să existe motive de speranță ori inițiativa pare de-a dreptul imposibilă și inutilă. De altfel avea să spună: *Nevoile cu care se confruntă cei nefericiți trebuie să fie mai degrabă ghicite prin*

*simpatia inimii decât prin analiza speculativă a minții.*¹²³

Iată de ce putem spune că *viziunea guanelliană a relației educative are nevoie, fără doar și poate, de anumite principii: a) educația este o relație de prietenie, voită și dorită: iubirea este esența modelului său educativ; b) principiul de căpătâi este „a înconjura cu afecțiune”, întrucât relația educativă se bazează „pe căile inimii”, iar atitudinea interioară care o reprezintă este bunăvoința; c) criteriul operativ care rezultă de aici este „întâietatea inimii asupra tehnicii”; d) scopul educației este iubirea, solidaritatea, comunicarea.*¹²⁴

Privilegierea acestor elemente a dus la afirmarea constantă în ființa sa de educator a **încrederii** și a **optimismului**. Încredere care, la rândul ei, dă naștere la încredere și stimulează energiile pozitive; de fapt spunea: *Invalidii trebuie încurajați să presteze servicii folositoare...*¹²⁵ Este vorba de o încredere care nu se axează doar pe persoane – pe resursele și energiile lor – ci și pe forța iubirii și pe puterea misterioasă a harului lui Dumnezeu, căci știa că această forță și această putere lucrau prin el, îi erau prietene. Optimismul nu izvora în el din sentimentalism, ci din con-

vingerea că binele este mai mare decât răul. Acest optimism l-a ajutat să-și învingă fricile, să intuiască și să valorifice resursele celor pe care îi întâlnea, să mențină vie speranța. I-a permis să-i atragă pe mulți la sine, căci spunea: *Persoanele care sunt bune și vesele atrag la ele multă lume.*¹²⁶

Desigur, viața cu diferitele ei situații, nu i-au permis să se complacă în dulcегării și vise; a experimentat pe propria piele greutatea suferinței și a limitei, ajungând să conștientizeze valoarea **muncii**, a **implicării** și a **efortului**. Această grijă va influența și viziunea sa despre educație, care nu are rolul să genereze persoane „molatice, fără coloană vertebrală”, ci țintește spre perspective înalte, punând la loc de cinste implicarea, truda și străduința. Spunea: *Nimic nu se poate face fără trudă*; sau: *În cele ale Domnului trebuie să avem încredere ca și cum Dumnezeu ar face totul, iar noi nimic; în același timp, însă, trebuie să ne străduim ca și cum totul ar depinde de noi și nimic de Dumnezeu.*¹²⁷

Cât privește **iscusința intelectuală**, amintea că trebuie să *facem tot ce ne stă în putință pentru ca să ne însușim cât mai multe și să căutăm mijloace pentru a-i alina pe infirmi.*¹²⁸ Colaboratorilor săi le adresa acest

îndemn: *Cât privește desăvârșirea proprie și a celorlalți, nu putem spune vreodată că e suficientă.*¹²⁹ Nu era de oprit nici măcar atunci când apăreau situații spinoase, ca de exemplu atunci când avea de-a face cu persoane cu dizabilități grave. Spunea: *Au probleme, dar de obicei sunt capabile să facă unele progrese.*¹³⁰

Promptitudinea cu care răspundea acestor **provocări** era rodul convingerii sale că ființa umană este **educabilă** mereu, indiferent de împrejurare, în orice moment al vieții s-ar afla. Această convingere este dăătoare de speranță; ne ajută să acționăm, să ne implicăm.

Experiența și cizelarea continuă a acestui concept de educație, i-a permis părintelui Guanella să progreseze, ajungând să afirme că ființa umană este înzestrată cu un potențial, pus acolo de Dumnezeu: o sămânță a oricărei alese virtuți,¹³¹ o licărire de pricepere sau de cunoaștere. Și nu ne referim la un potențial din perspectiva abilităților, al darurilor (multe sau puține), al calităților, ci este vorba de un potențial în sensul de vigoare, forță ce îi permite să perfecționeze ceea ce posedă deja. *Domnul, care a înzestrat vița de vie cu potența de a produce roade delicioase,*

*pune și în inima ta capacitatea de a face fapte bune. Această putere e împărțită. Una îți asigură prosperitatea pe acest pământ, iar alta te umple cu binecuvântări pentru cer.*¹²²

În acest fel este pus în lumină unul dintre elementele-cheie ale procesului educativ, și anume acela că fiecare este protagonistul propriei dezvoltări. *A educa înseamnă să edifice persoana lăuntric, nu să o plăsmuiești pe dinafară; [...] dezvoltarea persoanelor nu este ceva exterior, ci se realizează prin însușirea personală a cunoștințelor și a valorilor.*¹³³

Folosindu-se de o imagine expresivă, părintele Guanella spune că *inima persoanei e ca pământul de pe stratul cu flori și din grădină care, în măsura în care este cultivat, produce flori și fructe,*¹³⁴ ceea ce înseamnă că, dacă vrem să educăm, trebuie să ne implicăm realmente pentru a-i ajuta pe indivizi să devină făuritori ai propriei dezvoltări.

În această aventură de promovare a persoanelor, înrâurit și de gândirea părintelui Bosco și de experiența trăită alături de el, părintele Guanella a acordat o mare atenție atitudinii preventive.¹³⁵ O atare atitudine, dacă pe de-o parte are drept scop sprijinirea persoanelor, pentru a se evita experimentarea unor situații și experiențe negative ori regre-

sul, pe de altă parte se urmărește întărirea și menținerea resurselor psihologice, fizice și morale, menite să împiedice înrădăcinarea răului. Prevenția, așadar, este capacitatea de a fi atenți, de a prevedea, de a veghea îndelung, având încredere în persoane și în puterea lui Dumnezeu.

Felul în care și-a trăit copilăria și faptul că a crescut într-o familie numeroasă, având părinți care l-au vegheat mereu cu grijă, sunt aspecte determinante. Profunzimea și bogăția acestei experiențe l-au determinat să afirme că orice proces educativ trebuie să aibă loc într-un climat familial. Prin această sintagmă indica valorile, năzuințele și comportamentele universal valabile ce caracterizează o familie viguroasă, ca de exemplu apărarea vieții și grija față de viață, iubirea reciprocă care se țese între diferiți membri, participarea coresponsabilă a fiecăruia la binele comun, capacitatea de a ierta din inimă și grija reciprocă.

În lumina acestor elemente, este cât se poate de evident că părintele Guanella, în calitatea sa de educator, propunând modelul său pedagogic, are în vedere orizonturi vaste, care oferă spațiu de mișcare suficient și învăluie omul în **totalitatea** sa: sufletul, mintea și trupul său.

Scria: *Dacă repetăm de trei ori o literă a alfabetului, de la începutul anumitor cuvinte, vom avea tot ceea ce ne putem dori mai mult aici, pe pământ. Această literă este consoana S, care este inițială cuvântului sfințenie, a cuvântului știință și a cuvântului sănătate. Sfințenia contribuie la perfecționarea stării creștinești a omului religios. Știința contribuie la perfecționarea facultăților intelectuale ale omului. Sănătatea perfecționează dezvoltarea trupului material. Ce poate dori mai mult un tată pentru fiii săi? Un fiu este plăcut când este sănătos, aduce bucurie când este înțelept, aduce mângâiere când este sfânt. Ferice de acel părinte care, dându-și toată silința, face în așa fel încât fiul să crească încărcat de astfel de daruri.*¹³⁶ *Își sintetiza această idee spunând că trebuie să dăm tuturor Pâine și pe Domnul.*

Scopul ultim al adevăratei educații este, pentru părintele Guanella, **sfințenia**. *Un singur lucru este necesar: să ne mântuim sufletul. Este important, oare, să avem parte de o viață lungă sau scurtă? Ce contează să fim bogați sau săraci, sănătoși sau bolnavi, cinstiți sau disprețuiți de oameni? Cel care ne va fi judecător este doar Dumnezeu.*¹³⁷

Părintele Guanella a pus bazele unei veritabile pedagogii guanelliene, caracterizată de intuiții realiste, realizabile, posibile. Con-

tinuatorii Operei sale (persoane consacrate, consacrați, cooperatori și laici guanellieni) au elaborat această pedagogie într-un „Document bază pentru proiectele educative guanelliene”,¹³⁸ propus și răspândit cu generozitate pe toate continentele, fiind pus în practică cu înțelepciune și efort, spre folosul persoanelor. S-a elaborat și un *vademecum* atât pentru colaboratori, cât și pentru personalul care lucrează în casele guanelliene: „Credință, iubire și pricepere. Portretul lucrătorului guanellian”.¹³⁹

Avem de-a face și cu o împrejurare providențială: părintele Guanella a fost canonizat la începutul unui deceniu (2010-2020) pe care Biserica italiană l-a dedicat educației. Conferința Episcopală Italiană, fiind conștientă că fragila și sublima artă a educației reprezintă o provocare culturală și un semn al timpurilor, ba, mai mult decât atât, știind că este o dimensiune constitutivă și permanentă a misiunii Bisericii, cere în principal comunităților creștine, dar și tuturor oamenilor de bunăvoință, să-și „însușească” importanta sarcină de a *Educa la viața cea bună a Evangheliei*”.¹⁴⁰

*Numai o speranță plină de credință poate fi esența educației, ca de altfel a întregii vieți,*¹⁴¹

iar sursa acestei speranțe este unică: Isus Cristos, Cel înviat din morți. Pentru a modela persoane viguroase, capabile să colaboreze cu ceilalți și să dea un sens propriei vieți, trebuie să pornim de aici: de la întâlnirea cu Isus Cristos și cu Evanghelia sa. A-l propovădui pe Cristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat, înseamnă a călăuzi omenirea spre plinătate și, prin urmare, înseamnă să răspândim cultura și civilizația. Sarcina educatorului creștin este propovăduirea ideii pozitive că Evanghelia poate transforma inima omului, dându-i motive să trăiască și să spere; înseamnă să dea mărturie despre faptul că *fără Dumnezeu omul nu știe încotro să meargă și nici nu poate ști cine este cu adevărat*.¹⁴²

Societatea, numai în măsura în care va urma acest itinerariu, va fi în stare să rezolve în mod satisfăcător așa-numita „urgență educativă” în care se zbate, întrucât aceste căi dau în vileag falsa idee de autonomie care se ascunde în spatele fenomenului de urgență, idee *care-l determină pe om să se considere un „eu” complet în sine însuși, cu toate că el devine de fapt „eu” în relație cu „tu” - Dumnezeu și cu „noi” - frații*.¹⁴³

Printre prioritățile asupra cărora episcopii italieni consideră că trebuie să ne con-

centrăm urgent atenția în acest deceniu, cu scopul de a da impuls și forță sarcinii educative a Bisericii, este și aceea de a reda elanul vocației educative a institutelor de viață consacrată, a asociațiilor și a mișcărilor ecleziale. Ne referim la relansarea tradiției educative a unor instituții care au contribuit mult la formarea preoților, consacraților și a laicilor. De aceea, este necesar ca parohiile și ceilalți subiecți ecleziali să dezvolte o pastorală integrată și misionară, în special în ambientele de frontieră ale educației.¹⁴⁴

În mesajul trimis cu ocazia celei de-a 15-a Zile mondiale a vieții consacrate, Episcopii recunosc angajarea specifică a atâtor institute de viață consacrată în domeniul educației, în funcție de carisma proprie, a cărei fecunditate este dovedită de prezența a numeroși educatori sfinți și afirmă: viața consacrată ne amintește că educația este într-adevăr „ceva ce pornește din inimă”: nu un amestec de emoții, ci o sinteză personală, prin intermediul căreia se pun bazele alegerilor și a deciziilor fiecăruia. Întreg poporul lui Dumnezeu așteaptă ca această bogăție, care și-a pus amprenta în atâtea instituții scolastice și a călăuzit atâtea itinerarii de viață spirituală, să crească și să se reînnoiască.¹⁴⁵

Un fel de concluzie...

Folosindu-ne de cuvintele papei Benedict, putem spune, la sfârșitul acestor reflexii, că *sfințenia este scopul creștinului. Știm din viața sfinților că cel care înaintează spre Dumnezeu nu se îndepărtează de oameni, ci mai degrabă se apropie de ei* (Omilia ținută cu ocazia Solemnității Tuturor Sfinților, 2010).

Ilustrul său predecesor, regretatul Ioan Paul al II-lea, scria în scrisoarea apostolică *Novo millennio ineunte*: *Multe sunt căile sfințeniei și fiecare reflectă un anumit tip de vocație... Căile sfințeniei sunt personale și necesită o veritabilă pedagogie a sfințeniei astfel încât să respecte ritmul fiecărei persoane. Rolul ei este acela de a găsi un echilibru între bogăția cerințelor adresate tuturor și formele tradiționale de ajutor, personal și de grup...* (n. 31).

Ne-am străduit să zugrăvim frumoasa mărturie de sfințenie a părintelui Alois Guarella pentru a oferi un imbold în viitor; și, cine știe, ținând cont de numeroasele virtuți cu care a fost înzestrat, poate că există vreuna care să ne caracterizeze și pe noi, care să ne ajute în itinerariul personal de sfințenie, căci dacă el a putut, putem și noi!

Părintele Guanella pe patul de moarte. Frescă realizată de Conconi. Biserica Sf. Rocco din Fraciscio.

„Cred că această boală mi-a fost trimisă de Providența lui Dumnezeu pentru a revărsa asupra Casei haruri extraordinare: suferințe extraordinare, haruri extraordinare... Ah, negociez cu Domnul pentru Institut, pentru voi: nu mă feresc să-i spun lui Dumnezeu cuvinte de foc!... Dumnezeu se va gândi la voi. Aici, pe pământ, nimeni nu e necesar. Providența e cea care vă va ajuta! Moartea! Paradisul! Eu sunt *in manu Domini*... Vă rog pe toți să mă ascultați și să respectați acest program: «Rugăciune și suferință!»”.

(L. Guanella, *La Divina Provvidenza* – octombrie 1915, p. 150)

„Fie ca rugăciunea acestor numeroși sărmani – să însoțească în sânul lui Dumnezeu – sufletul blând și puternic – al părintelui Alois Guanella – apostol al generozității creștinești – care aici și-a dat sufletul cu sfințenie, la vârsta de 73 de ani – iar amintirea sa, dulce și pioasă – să în-suflețească și să dăinuie în Slujitorii Carității – și în Fiicele Providenței – pe care i-a învrednicit cu gesturile sale - cu inima sa”.

(Inscripție pe ușa Sanctuarului S. Cuore – Como – în La Divina Provvidenza – noiembrie 1915, p. 195)

O mărturie

Spre pomenirea
părintelui Guanella.

„Ziarul Ordine din Como, și apoi Italia din Milano au publicat, la câteva zile după funeralii, un articol „În amintirea Părintelui Guanella”, pe care îl redăm aici plini de speranță.

Cdt. Leonori, prieten intim al regretatului fondator al Operelor Providenței, scrie: «Părintele Guanella nu e un bărbat care să fie amintit de posteritate prin monumente inutile și superficiale; monumentul său cel mai grăitor este reprezentat de nenumăratele opere de caritate fondate de el, și care sunt sigur că se vor dezvolta tot mai mult, căci acum mai au un sfânt protector special în Cer. De aceea eu aș propune să se deschidă îndată o subscripție publică pentru construirea unui pavilion nou pentru primirea săracilor bătrâni abandonați –categorie privilegiată de inimosul părinte Guanella – pavilion ce ar trebui construit în casa în care a murit el, care, în acest fel, ar deveni un monument cât se poate de practic și prețios». Cdt. Leonori a inițiat subscripția cu suma de o mie de lire. Casa din Como a primit și alte oferte mai mici. Și este drept: nu e vorba de o propunere lipsită de fundament. Este drept... și se cuvine ca părintele Guanella să fie amintit printr-un monument care să transmită spiritul lui de caritate, dorința lui înflăcărată de a-i ajuta pe cei care suferă. Propunerea merită, așadar, laude, și o lăudăm din inimă”.

(*La Divina Provvidenza* – noiembrie 1915, p. 199-200)

„Rugăciune și cinstire – pentru Pr. Alois Guanella – nestemată a clerului din Como – părinte al celor sărmani și părăsiți – Apostol al carității evanghelice – ne rugăm – ca marea flacără pe pământ să nu se piardă – ci să se revigoreze și să dăinuie – prin opere sfinte și rodnice – pe care le dorea fierbinte – o minte aleasă, o inimă generoasă”.

(Inscripție pe ușa Domului din Como în ziua funeraliilor părintelui Guanella, în *La Divina Provvidenza* – noiembrie 1915, p. 196)

PARTEA A III-A

CONTUR FINAL

Drumul spre canonizare

Părintele Guanella era profund convins că frâiele istoriei sunt în mâinile lui Dumnezeu, care, de obicei, acționează în limitele normalității, ale cotidianității. Uneori se folosește și de excepții, însă lui îi plăceau mai degrabă ploile rodnice decât ruperile de nori. Era un om cu picioarele pe pământ și era conștient că pe Dumnezeu îl găsim mult mai bine prin intermediul simțurilor, susținuți și însoțiți de simțămintele inimii.

În numeroasele sale scrieri cu tentă pastorală cuvântul minune este prezent mai bine de două sute cincizeci de ori, însă întotdeauna are de-a face cu Isus, cu vreun eveniment din Vechiul Testament ori cu vreun sfânt. Cu toate că scrierile sale posedă o esență apologetică, atunci când scrie despre minuni întotdeauna dorește să dea robustețe credinței, cu scopul de a o concretiza în viața de zi cu zi.

Se cuvine să amintim, însă, că ceea ce este suprafiresc nu este nicidecum ceva exterior, asemenea pălăriei de pe cap, ci stă înlăuntrul firii omului, care tinde neîncetat să depășeas-

că hotarele condiției omenești. Blaise Pascal scria că *omul îl depășește înfinit pe om*, căci *Dumnezeu ne-a creat după chipul și asemănarea sa* pentru ca să avem parte de natura sa, ca să ne putem însuși acele fărâme de dumnezeire pe care orice creatură le are în inimă.

Între natural și suprafiresc există o afinitate electivă pe care omul nu reușește să o distrugă. În societatea actuală această discrepanță s-a acutizat, iar credincioșii simt acest neajuns. Pe vremuri, formarea religioasă era întărită prin fascinația extraordinarului, care nu se axa pe minuni, ci pe conștiința că existența este însoțită de Cineva care reflectează și iubește. Exasperata rigoare științifică a zilelor noastre, punând accent doar pe ceea ce rezultă din studierea legilor naturale, a ascuns misterul care înfășoară viața oricărei creaturi omenești. În zilele noastre ne confruntăm cu acest fenomen: pe lângă rigoare științifică, adesea însoțită de negarea existenței lui Dumnezeu, s-a strecurat și un interes imens față de „extraordinar”, căutat în astrologie, horoscop, vrăjitorii; „arta divinatoare” pare că îi atrage pe mulți.

Trebuie să recunoaștem că, și pentru creștini, „extraordinarul” este din ce în ce mai atrăgător, fapt ce provoacă îngrijorare:

da, „bigoți” și „vindecători”, apariții și mesaje divine, care nu au de-a face cu Biblia, atrag ca un magnet.

Miracolul, cel puțin când ne gândim la Isus, întotdeauna are rolul de a sprijini credința, credință care se transformă într-o „pregustare a cerului”, rodind prin virtuțile evanghelice. Tocmai această „pregustare a cerului” creează premisele procesului de canonizare. Dorința de a vedea recunoscută sfințenia unei persoane de către Biserică este, de fapt, consecința calităților extraordinare ce au luminat viața respectivei persoane.

Unul dintre elementele indispensabile pentru inițierea unui proces de canonizare este faima de sfințenie care însoțește viața și moartea unei persoane. Faima de sfințenie se referă la bogăția roadelor evanghelice care au rezultat din sămânța divină primită în ziua Botezului. Când creștinul iese din baia botezului este deja sfânt, are toate elementele necesare pentru a trăi pe pământ virtuțile evanghelice propovăduite de Isus. Sfântul e cel care trăiește aceste virtuți în mod eroic.

Procesele canonice

Deja cu câteva săptămâni înainte de moartea părintelui Guanella, întreaga Biserică din Como, la cererea episcopului, s-a rugat intens lui Dumnezeu pentru el. În ziua înmormântării sale numeroase personalități religioase și civile au voit să îl omagieze, participând la liturghia celebrată de cardinalul Carlo Andrea Ferrari, arhiepiscop de Milano și cordial cinstitor al acestui *Slujitor al Carității*.¹⁴⁶ La întâlnirea de rămas bun a participat și ceata săracilor, care l-a plâns pe *părintele orfanilor*.

Faima sfințeniei n-a fost un foc de paie, ci a rămas vie. Devoțiunea s-a răspândit și mulți oameni necăjiți au primit, prin mijlocirea părintelui Guanella, ajutor în nevoile lor.

La mai puțin de opt ani de la moarte, Congregațiile Slujitorilor Carității și a Fiicelor Sfintei Maria a Providenței, fondate de părintele Guanella, i-au cerut episcopului de Como, mons. Alfonso Archi, să inițieze o procedură informativă atât despre faima sa de sfințenie cât și despre puterea sa de mijlocire.

Procesul s-a deschis în 1923 și s-a închis în 1929. Au venit ca să dea mărturie patruzeci și patru de persoane, dintre care patruzeci și

două au dat mărturie despre fapte cunoscute în mod direct (*de visu*), iar două despre ceea ce au auzit povestindu-se (*ex auditu*).

O cerere identică i-a fost trimisă și arhiepiscopului de Milano, cardinalul Eugenio Tosi. Procesul s-a deschis tot în 1923 și s-a terminat în 1930.

La Milano numărul de martori a fost tot patruzeci și patru. Patruzeci *de visu*, trei *ex auditu*, iar unul pentru că a fost vindecat.

Majoritatea mărturiilor care au ajuns în procesul apostolic despre virtuțile teologale (Credință, Speranță și Caritate) și despre virtuțile cardinale (Prudență, Dreptate, Tărie și Cumpătare) au fost date de persoane care au stat în preajma părintelui Alois cel puțin treizeci de ani: un bagaj consolidat în timp și prin experiență.

În afară de cele două procese ordinare, au fost și trei procese rogatoriale: unul în dieceza de Arezzo, un altul în dieceza de Adria, iar al treilea în dieceza de Pisa.

Au fost numeroși cardinalii, arhiepiscopii și episcopii care au trimis papei Pius al XI-lea „scrisori postulatorii” pentru a putea desfășura cât mai bine procesul. Pentru a fi mai preciși, au fost zece cardinali, cincizeci și opt

de arhiepiscopi și frumosul număr de o sută douăzeci și patru de episcopi.

Pe 12 iunie 1932 a fost emis Decretul despre Scrieri. Pe 15 martie 1939, Pius al XII-lea a semnat Decretul pentru Introducerea Cauzei, după care a urmat celebrarea Procesului Apostolic.

Pe data de 6 aprilie 1959, a fost publicat Decretul asupra eroicității virtuților. Pe 15 iunie 1964, a fost promulgat Decretul prin care s-au aprobat două miracole atribuite mijlocirii Venerabilului Slujitor al lui Dumnezeu. Pe 25 octombrie, în același an, papa Paul al VI-lea l-a ridicat la cinstea altarelor.

MIRACOLELE

În vederea beatificării

Două au fost miracolele decisive pentru beatificare: vindecarea Mariei Uri și a Terezei Pighin.

Primul miracol: vindecarea Mariei Uri

Maria Uri, născută la Gravedona, pe 10 octombrie 1921, și internată la vârsta de nouă ani în casa S. Maria din Como-Lora, a fost vindecată prin mijlocirea părintelui Guanella în mai 1932. Procesul apostolic s-a desfășurat la Tribunalul diecezei din Como.

După ce a suferit timp de câteva zile dureri în zona abdomenului, în ziua de 27 mai 1932 a fost chemat medicul, care a găsit copilă în condiții foarte grave. Tot pe 28, seara, întrucât era de acum muribundă, rudele au invocat mijlocirea slujitorului lui Dumnezeu părintele Alois Guanella și au pus o relicvă pe pieptul copilei. Starea foarte gravă a bolnavei s-a menținut până la miezul nopții, apoi ea a avut parte de un somn dulce și s-a trezit a doua zi, la 6 dimineața, complet vindecată.

Consiliul medicilor a pus în unanimitate acest diagnostic: *Peritonită acută generală hiper-toxică de origine necunoscută*. Vindecarea a fost *instantanee, perfectă și durabilă*.

Al doilea miracol: vindecarea Terezei Pighin

De cel de-al doilea miracol a avut parte Tereza Pighin, născută la 22 iulie 1898, la Zoppola (Udine). Procesul apostolic s-a ținut în dieceza de Vittorio Veneto.

Femeia, căsătorită și cu patru fii, lucra la țară și s-a bucurat de o sănătate de fier până în februarie 1929, când s-au manifestat primele simptome ale bolii. Internată într-un sanatoriu, înaintarea tuberculozei a fost oarecum încetinită, însă au apărut grave atrofil musculare. Era vorba de morbul lui Pott,

adică de o formă de tuberculoză la nivelul vertebrelor. Această boală apare, la început, la o vertebră, iar mai apoi se răspândește la celelalte; pe măsură ce înaintează, spațiul dintre vertebre se reduce din ce în ce mai mult, ducând la blocaj, care necesită o intervenție rapidă.

A rămas imobilizată în pat mai bine de doi ani. Pe data de 30 noiembrie 1934, surorile casei „Pius al X-lea” din Cordignano, unde era internată, i-au dat Terezei o relicvă a părintelui Guanella și au început o a doua novenă pentru vindecarea ei.

În dimineața zilei de 2 decembrie bolnava s-a trezit cu niște furnicături în tot trupul, apoi a urmat o senzație de bunăstare generală. Tereza și-a dat seama că își recapătă puterile; a dispărut senzația de sufocare și și-a dat seama că picioarele nu mai erau grele. S-a ridicat și a mers prin infirmerie fără greutate și fără sprijin.

Procesul apostolic a fost instituit doar după opt ani (din noiembrie 1942 până în martie 1943) și a stabilit că este vorba de o vindecare *instantanee, perfectă, stabilă, imposibil de explicat prin legile naturii*.

În vederea canonizării

Vindecarea lui William Glisson

Miracolul a avut loc în dieceza de Philadelphia. Este seara zilei de 15 martie 2002; William Glisson se dă cu patinele cu un prieten de-al său pe Baltimore Pike din Springfield cu mare viteză și fără cască. Din cauza unei găuri în asfalt, cade pe spate, după un salt de circa doi metri înălțime și de circa patru metri lungime, alegându-se cu o puternică traumă craniană occipitală. Este transportat imediat cu autoambulanța, în stare de inconștiență, la „Crozer Keystone Hospital”, centru bine pus la punct, unde medicii îi diagnostichează o stare de comă profundă. Mama, fiind înștiințată imediat, aleargă la spital, unde medicii îi prezintă gravitatea situației fiului ei, dându-i de înțeles că nu prea mai avea speranță de viață.

Este supus unei intervenții neurochirurgicale, însă, după operație nu se văd semne de ameliorare. Medicii, din cauza gravității cazului, decid să facă o a doua operație neurochirurgicală; dar, în pofida celor două operații chirurgicale, nu pot decât să constate o inevitabilă înrăutățire a situației.

Pe 19 martie, sărbătoarea sfântului Iosif, doctorița Noreen M. Yoder, o prietenă de familie care lucrează la un Centru de reabilitare pentru dizabili psihofizici al Operei Don Guanella, îi oferă mamei lui William două relicve ale părintelui Guanella. Femeia, cu mare credință, lipește una pe încheietura mâinii fiului, iar pe cealaltă și-o pune la gât. În acel moment începe să recite anumite rugăciuni pentru ca Fericitul să facă un miracol. Rugăciunile sunt preluate nu doar de rude, ci și de o școală catolică la care mergea sora sa mai mică.

Pe data de 25 martie ceva începe să se schimbe: medicii constată, pentru prima dată, o evoluție pozitivă. În zilele următoare apar ulterioare semne de redresare, iar pe 9 aprilie William este externat, urmând să fie supus unui program de reabilitare funcțională neuromotorie, cu ajutorul căruia, la aproape două luni de la traumă, înregistrează o redresare atât de rapidă, încât trezește uimirea neurochirurgilor. La examenul neurologic nu apar probleme; nu se înregistrează dereglări cognitive ori neuropsihice.

La opt luni de la accident William reia activitatea la firma tatălui, unde lucrează ca tâmplar. După patru ani de la accident cadrul clinic se prezintă cât se poate de bine.

Rezultatele sunt confirmate de doi experți în neurologie *ab inspectione* care, în perioada procesului canonic diecezan, în 2006, îl vizitează pe tânărul Glisson.

William nu numai că a reluat munca dar, în 2008, a încheiat și o căsătorie fericită și duce o viață cât se poate de normală.

După procesul canonic, desfășurat în dieceza din Statele Unite, toate documentele au fost duse la Congregația pentru Cauzele Sfinților, la Roma, și, după ce Comisia medicală (12 noiembrie 2009), Colegiul Teologilor (30 ianuarie 2010) și Congregația ordinară a Cardinalilor și a Episcopilor (20 aprilie 2010) au dat aviz pozitiv, la 1 iulie 2010, Papa a autorizat Congregația pentru Cauzelor Sfinților să promulge Decretul.

În Consistoriul Ordinar public de pe data de 21 februarie a.c., papa Benedict al XVI-lea a stabilit data canonizării: duminică, 23 octombrie 2011, în Piața Sf. Petru din Roma.

OPERA DON GUANELLA

COMO

Via T. Grossi, 18 - Telefono 22.158

In preparazione alla auspicata prossima Beatificazione del Ven. Don Luigi Guanella. S. E. Mons. Felice Benomini, Vescovo di Como, procederà in forma riservata alla ricognizione canonica delle spoglie del Servo di Dio nel Santuario del S. Cuore.

Il sottoscritto Superiore Generale dell'Opera Don Guanella si pregia d'invitare la S.V. a rendere riverente omaggio alla salma del Venerabile, il giorno 10 luglio alle ore 15,30, presso la Casa Divina Provvidenza in Via T. Grossi, 18.

L'invito è strettamente personale.

Con rispettosi ossequi.

Como, li 1 - 7 - 64

Dev.mo
Sac. Carlo De Ambroggi
Superiore Generale

Episcopul de Como în timpul recunoașterii canonice

Procesiune cu resturile pământești ale „Slujitorului lui Dumnezeu”

Fiițele Sfintei Maria a Providenței și Slujitorii Carității în ziua recunoașterii canonice

Paul al VI-lea și Maica Angela Cettini,
Superioara Generală a FSMP, în ziua beatificării

...cu părintele Ezio Cova, Slujitor al Carității,
Postulator general

...cu Excelența Sa, Mons. Felice Bonomini, Episcop de Como

... cu nepotul Fr. Lorenzo Guanella, iezuit

„Dumnezeu e cel care face!...Totul este de la Dumnezeu: ideea, vocația, capacitatea de a acționa, succesul, meritul, sunt de la Dumnezeu, și nu de la om”.

(Paul al VI-lea, *Discursul de la Beatificare*)

În centrul fotografiei – William Glisson,
tânărul vindecat miraculos

VINDECAREA COMPLETĂ ȘI INSTANTANEE
A MARIEI URI
DE PERITONITĂ ACUTĂ GENERALIZATĂ

TERESA PIGHIN
MIRACOLOSAMENTE GUARITA
DA SPONDILITE TUBERCOLARE E MORBO DI POTT

TERESA PIGHIN
ÎN CHIP MINUNAT VINDECATĂ
DE SPONDILOZĂ TUBERCULOASĂ
ȘI DE MORBUL POTT

„Îți adresez salutul meu, o, bune muntean. Ascultă! Duhul Domnului i-a scos mereu din singurătatea muntelui și a văilor pe unii dintre fiii săi preaiubiți, i-a făcut fericiți. Tu ești fiu al sfinților, bucură-te. Fii tot mai mult merituos! Te îmbrățișez duhovnicește și te însoțesc spre marea fericire care este în paradis.”

(L. Guanella, *Il Montanaro*, p. 987)

NOTE

¹ A. MONDELLI DE MARZI, *Ordine della Domenica di Como, 5 iunie 10910* în L. MAZZUCCHI, *La Vita, lo spirito, e le opere di Don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma, 1999, p. 55; MADDALENA ALBINI CROSTA în *La Divina Provvidenza* - noiembrie 1915, p. 192.

² Este semnificativă, în această privință, experiența părintelui Guanella. În perioada în care a fost la Savogno (1867-75), cu toate că Legea Casati privind învățământul școlar obligatoriu intrase în vigoare în 1864, serviciul public nu a fost pus pe picioare imediat, iar părintele Guanella s-a străduit, din proprie inițiativă, să suplinească această lipsă.

³ Porta Pia era o intrare importantă în orașul Roma, situată la începutul străzii consulare Nomentana. Ea a fost modelată de Michelangelo Buonarrotti în zidurile Aureliene, care înconjurau orașul pentru a-l apăra de asalturile dușmanilor. Armata Regatului Italiei, la 20 septembrie 1870, a făcut o spărtură și a intrat în oraș.

⁴ Părintele Guanella a fost de partea grupului „Intransigenților”, atașați de Papa; i-a apărat autoritatea și prin scrieri ascetice și morale.

⁵ Un rol important în planul de unificare a diferitelor regiuni ale Italiei într-un singur Stat l-au avut suveranii Regatului Piemont-Sardinia, din familia Savoia; diferiții descendenți au purtat titlul de „Rege al Italiei” (monarhie constituțională) până la 2 iunie 1946, când, prin referendum, italienii au ales sistemul politic al „Republicii”.

⁶ Guarentigie înseamnă Garanții; Statul Italian garanta Pontifului inviolabilitatea personală, onorurile cele mai înalte, dreptul de a avea în propriul serviciu gărzi înarmate pentru a apăra palatele Vaticanului, ale Lateranului, ale Cancelariei și al vilei din Castel Gandolfo. Aceste imobile erau supuse regimului de extrateritorialitate, care le excepta de la legile italiene, le asigura libertatea de comunicații poștale și telegrafice și dreptul de reprezentanță diplomatică. Se garanta, totodată, o sumă anuală pentru întreținerea Pontifului, a Sfântului Colegiu și a palatelor apostolice. Legea reglementa și relațiile dintre Stat și Biserica Catolică, garantând ambelor părți o independență maximă și pașni-

că. În plus, clerului i se recunoștea libertatea neîngrădită de a se reuni, iar episcopii nu erau obligați să facă jurământ în fața Regelui. Legea conserva, însă, așa-numitul *placet* guvernativ în privința numirii episcopilor și a parohilor.

⁷ Cf. L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 14.

⁸ L. GUANELLA, *Il montanaro*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 1002. Părintele Guanella a scris această broșură în 1886 pentru a cinsti și a încuraja populația din Tartano și Talamona, sate din Valtellina, lovite de o inundație, în septembrie 1885, care provocase morți și pagube uriașe. În broșură el evidențiază valorile umane, morale și religioase ale oamenilor de la munte; ies la iveală, astfel, amintirile din propria copilărie, experiențele trăite în familie, propriile sentimente... Publicația, din acest punct de vedere, este foarte importantă, căci ne ajută să cunoaștem locul în care s-a născut și a crescut.

⁹ Expresia nu-i aparține Părintelui Guanella, ci este a istoricului salezian Pietro Stella, citat de M. CARROZZINO, *Don Guanella e*

Don Bosco. Storia di un incontro e di un conforto, Saggi Storici – 1, ed. a II-a, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 2010, p. 131. În memoriile sale, părintele Guanella confirmă: „Simt că Divina Providență mă cheamă la Torino și se va întâmpla ceea ce Dumnezeu vrea”. În L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 46; mai apoi, când explică de ce a decis să-l părăsească pe părintele Bosco, subliniază: *Consider că am fost foarte norocos să vin și să stau în preajma părintelui Bosco, însă toată viața aș simți un gol în inimă... poate că nu vă vine să credeți, dar sunt asaltat de gândul că trebuie să-mi gătesc tocănița pe propria vatră (Părintele Bosco își numea fundațiile sale ciabotti, ghiveci)*, p. 49.

¹⁰ Părintele Alois nu s-a dat bătut când i s-a adus la cunoștință că nu era oportună re-deschiderea colegiului din Traona; el a căutat sprijin peste tot pentru a învinge ostilitatea prefectului. Episcopul era de o cu totul altă părere; era convins că părintele Guanella nu avea să reușească și, de aceea, întâlnindu-l în casa parohială din Campodolcino, într-un moment de nerăbdare, i-a adresat părintelui Guanella cuvinte grele: „*Nu vă pot suspenda pentru că nu am motive, dar aș face-o dacă aș*

putea”. S-a simțit mâhnit... Însă totul și repe-
de s-a terminat acolo. În L. GUANELLA, *Le vie
della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere,
Roma 2003, p. 56.

¹¹ *Scrisoarea părintelui Guanella către
mons. P. Carsana*, scrisă de la Olmo, octom-
brie 1881, Arhiva Guanelliană de la Como.

¹² *Scrisoarea părintelui Guanella către
mons. P. Carsana* din 20 mai 1878, Arhiva
Guanelliană Como.

¹³ L. GUANELLA, *Non ritornera piu dunque
Suor Chiara fra noi?*, Editura Nuove Frontie-
re, Roma 1982, p. 26-27.

¹⁴ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*,
Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 58.

¹⁵ Cf. *Decretum laudis Humanis miseriis
sublevandis*.

¹⁶ Cf. *La Divina Provvidenza* – decembrie
1926, p. 244. Decretul întemeierii este din 23
februarie 1913; prin decretul Sfântului Ofi-
ciu, din 24 aprilie, anul succesiv, Asociația
este înzestrată cu indulgențe; la 1 iunie devine
Asociație Primară. De asemenea, prin scrisoa-
rea Apostolică din 14 februarie a anului urmă-
tor, papa Pius al X-lea recomandă răspândirea
acesteia în toată lumea catolică. Cf. *La Divina
Provvidenza* – mai 1913, p. 69-72.

¹⁷ L. GUANELLA, *Il pane dell'anima – Primo corso*, Opera Omnia. Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 367.

¹⁸ L. GUANELLA, *Andiamo al Padre*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 140.

¹⁹ Cu sfinții părintele Guanella a avut o „relație” specială, mai ales cu „sfinții carității”; dintre aceștia îi amintim pe cei care au exercitat asupra lui o mare influență: Sf. Tereza de Avila, Sf. Francisc de Assisi (s-a făcut terțiar franciscan), Sf. Iosif Benedict Cottolengo, Sf. Ioan Bosco, Sf. Ieronim Emiliani, Sf. Gaétan de Thiène, Sf. Camil de Lellis...

²⁰ L. GUANELLA, *Andiamo al paradiso*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 453.

²¹ L. GUANELLA, *In tempo sacro*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 835.

²² L. GUANELLA, *Andiamo al paradiso*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 447.

²³ Cf. *Ibidem*, p. 462 ș.u.

²⁴ L. GUANELLA, *Il pane del anima – Secondo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 409.

²⁵ A. BACCIARINI, *Positio super virtutibus*, I, Roma 1937, Arhiva Guanelliană Como, p. 259.

²⁶ L. GUANELLA, *Regolamento FsMP – 1911*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 614.

²⁷ *La Divina Provvidenza* – octombrie 1914, p. 159.

²⁸ BENEDICT AL XVI-LEA, *Sacramentum Caritatis*, nr. 33.

²⁹ L. GUANELLA, *Il Fondamento*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 877: *Inima este viața trupului nostru, rugăciunea este viața sufletului creștin.*

³⁰ L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1905*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1159: *Pentru a ne înțelege bine cu oamenii, în primul rând e nevoie să știm să ne înțelegem cu Domnul, care este calea, adevărul și viața.*

³¹ L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1990*, Opera Omnia. Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1339.

³² Dina Bosatta (1858-1887) și-a luat numele de consacrată Clara; împreună cu sora ei, Marcellina, și cu alte tinere din Pianello Lario, a pus bazele proaspetei Congregații a Fiicelor Sfintei Maria a Providenței. Ea a fost înzestrată de Har cu un suflet mistic care i-a permis să caute logodirea într-o iubire cu Dumnezeu, trecând prin multe încercări și suferințe fizice. La numai 29 de ani a dus la îndeplinire, sub călăuzirea înțeleaptă a părintelui Guanella, propria cale de sfințire. Ioan Paul al II-lea a ridicat-o la cinstea altarelor la 21 aprilie 1991. Pentru a o cunoaște mai bine: L. GUANELLA, *Dono di giovinezza – Vita di Chiara Bosatta*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2009; P. PELLEGRINI–M. L. OLIVA, *La storia di Chiara*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1991; *Chiara Bosatta – Scritti e documenti*, sub îngrijirea lui E. SOSCIA și F. BUCCI, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 2009.

³³ Suntem cuprinși de stupoare: ne aflăm în fața unei sfințenii contemplative pusă de

Dumnezeu ca piatră unghiulară a unei instituții care se înveșmântează numai cu stindardul milostivirii”. În A. BERIA, *Vita di Suor Chiara scritta da Don Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1983, p. 5. *Putem să ne închipuim cum sora Clara, răspunzând cu fidelitate, generozitate și perseverență la harul și la darurile lui Dumnezeu, a știut să armonizeze destul de bine latura contemplativă cu cea activă. Și e surprinzător felul în care Dumnezeu a voit să dea unui institut, ce se năște cu scopuri specific caritative și apostolice, un suflet mistic.* În SACRA CONGREGATIO PRO CAUSIS SANCTORUM, COMENSIS CANONIZATIONIS SERVAE DEI CLARAE BOSATTA SORORIS PROFESSAE INSTITUTI SS. MARIA A PROVIDENTIA, *Relatio et Vota Congressus Peculiaris*, Roma 1988, Arhiva Guanelliană Como, p. 93.

³⁴ L. GUANELLA, *Il pane dell'anima – Terzo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 633.

³⁵ Părintele Guanella a scris, între 1872 și 1889, vreo 45 de broșuri ascetico-morale; ele au fost culese și publicate de Centrul de Studii Guanelliene. Le indicăm prin Opera Omnia.

³⁶ A. BACCIARINI, *Positio super virtutibus*, I, Roma 1937, Arhiva Guanelliană Como, p. 305.

³⁷ Cf. *Compendio Catechismo della Chiesa Cattolica*, Libreria Editrice Vaticana 2005, nr. 55.

³⁸ L. GUANELLA, *Il pane dell'anima – Primo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, 1992, p. 312.

³⁹ L. GUANELLA, *Andiamo al Padre*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 126.

⁴⁰ L. MAZZUCCHI, *Positio super virtutibus*, I, Roma 1937, Arhiva Guanelliană Como, p. 303.

⁴¹ L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 443.

⁴² L. GUANELLA, *Andiamo al Padre*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 126.

⁴³ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 78.

⁴⁴ L. GUANELLA, *Il pane dell'anima – Terzo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 655.

⁴⁵ L. GUANELLA, *Andiamo al paradiso*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 470.

⁴⁶ L. GUANELLA, *Andiamo al paradiso*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 446.

⁴⁷ L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1910*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1261.

⁴⁸ L. GUANELLA, *Andiamo al paradiso*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 470.

⁴⁹ L. GUANELLA, *Il pane dell'anima – Primo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 351 s.

⁵⁰ L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1910*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1297.

⁵¹ L. GUANELLA, *Breve Statuto delle Figlie del S. Cuore chiamate Crocine in Como – 1893*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi

Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 90.

⁵² Memoriile autobiografice, *Le vie della Provvidenza*, au fost dictate de părintele Guanella unor copişti ocazionali în iarna anului 1913 sau 1914, în afară de unele pasaje „importante” scrise cu propria mână. Pagina vizată este începutul articolului XIII, intitulat *La costituzione morale della Casa della Divina Provvidenza in Como*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 69.

⁵³ L. GUANELLA, *Settimana con Dio*, în L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 480.

⁵⁴ Începând cu numărul din decembrie 1895 până astăzi, titlul buletinului este *La Divina Provvidenza*.

⁵⁵ L. GUANELLA, *Regolamento SdC 1905*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma, 1988, p. 1148.

⁵⁶ Experiența falimentului din Traona a fost edificantă din acest punct de vedere. Când mons. P. Carsana îi spune să meargă la Traona, părintele Guanella „își închipuia că are Providența în buzunar”, credea că de

acum nu mai avea nimic de lămurit cu privire la vocația sa de fondator. În L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma, 2003, p. 52.

⁵⁷ *La sfârșit Dumnezeu s-a gândit să-l facă pe om. S-au adunat atunci la sfat persoanele Preasfintei Treimi și au zis: „Să-l facem pe om după chipul și asemănarea noastră”. Moise apoi a încheiat în mod expres: „Dumnezeu l-a creat pe om după asemănarea sa, după asemănarea lui Dumnezeu l-a creat”. L. GUANELLA, *Da Adamo a Pio IX – I*, Opera Omnia, Vol. II/1, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1995, p. 20.*

⁵⁸ *Lucrarea de căpătâi a lui Dumnezeu aici pe pământ este omul, creat pentru a fi fiul ascultător al sfintei Biserici. L. GUANELLA, *Le glorie del pontificato*, Opera Omnia, Vol. II/1, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1995, p. 954.*

⁵⁹ *Un medic păgân, examinând configurația trupului omenesc, a exclamat: „Ceea ce am făcut nu este o carte, ci un imn pe care l-am cântat în cinstea divinității”. Omul stă drept, în poziție de comandă; este regele universului, și toate animalele îl ascultă; statura sa este în armonie cu lucrurile ce-l înconjoară. Omul –*

spune sfântul Ambrozie – este o imagine a universului. L. GUANELLA, De la Adam la Pius al IX-lea – I, Opera Omnia, Vol. II/1, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1995, p. 20.

⁶⁰ *Adam, așadar, a fost vinovat, însă din cauza slăbiciunii. Ibidem, p. 22.*

⁶¹ *Părintele Guanella se folosește de o frază a sfântului Toma: Omul, după ce păcătuiește, are nevoie de harul divin pentru a se vindeca. Ibidem, p. 22.*

⁶² *Așadar, pe Adam și Eva nu i-a blestemat Dumnezeu. Însă, nu i-a scutit de pedeapsă, permițând ca un flagel al simțurilor, concupiscenta, să-i chinuie neîncetat. Și, adoptând o atitudine mai degrabă de stăpân decât de tată, i-a izgonit din paradisul pământesc, iar intrarea a pus să fie păzită de un heruvim înarmat cu un paloș înflăcărat. Însă Domnul, veșnic bun, când i-a văzut pe acei meschini tremurând și orbecăind, le-a dat un veșmând din piele de animal, iar apoi, cu bunătate, le-a spus: „o femeie va strivi capul șarpelui. Dintr-o așa femeie se va naște cineva care va fi salvatorul tuturor. Iar voi, împreună cu toți ceilalți, dacă veți crede în cel pe care vi-l voi trimite, veți avea parte de mântuire”. L.*

GUANELLA, *Da Adamo a Pio IX – I*, Opera Omnia, Vol. II/1, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1995, p. 23-24.

⁶³ *Ah, dacă ai îngropa și tu, împreună cu Isus, omul cel vechi al concupiscentei, fi sigur că ai cutremura întru sfințenie lumea care te înconjoară!* L. GUANELLA, *Il fondamento*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 872-873.

⁶⁴ L. GUANELLA, *Andiamo al Padre*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 143.

⁶⁵ GIOVANNI PAOLO II, *Evangelium Vitae*, 1995, nr. 85.

⁶⁶ AA. VV., *Documento Base per progetti educativi guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 74.

⁶⁷ L. GUANELLA, *Lettera circolare ai Servi della Carità – 20 ottobre 1913*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1411.

⁶⁸ Cf. *Compendio Catechismo della Chiesa Cattolica*, Libreria Editrice Vaticana, 2005, nr. 2.

⁶⁹ Cf. AA. vv., *Documento Base per progetti educativi guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 19.

⁷⁰ L. GUANELLA, *Vieni meco – 1913*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 795.

⁷¹ L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Arhiva Guanelliană Como, art. XXVI nr. 2.

⁷² L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 92.

⁷³ L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1910*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1232.

⁷⁴ Cf. *Fare della carità il cuore del mondo* – Documento Base del Movimento Laicale Guanelliano, Roma 2010, nr. 16. Vezi și *La divina Provvidenza* – februarie 1913, p. 27: *Lucrare măreață a răscumpărării, a apostolatului, a recunoștinței sociale, a cooperării sfinte la făptuirea lui Isus Mântuitorul este aceea care se consacră desfințării dublei ordini a re-
lelor și înapoierii dublei fericiri a spiritului și a trupului: slujirea noastră are drept scop mântuirea, binele, sfințirea sufletelor; de asemenea, are drept finalitate, fiind de folos și pentru sco-*

pul mai sus enunțat, alinarea nevoilor trupești și îngrijirea celor părăsiți și în nevoi, pe care lumea nu-i învrednicește cu vreo bucurie sau zâmbet. Vezi și AA. vv., Documento Base per progetti educativi guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 14.

⁷⁵ AA. vv., *Documento Base per progetti educativi guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 13.

⁷⁶ Într-o zi, a văzut la Prosto un copilăș în condiții vrednice de milă. L-a îndrăgit, l-a tratat ca pe un bun prieten, apoi i-a arătat ce înseamnă fraternitatea: s-a îngrijit de el, i-a găsit un loc gratuit în Piccola Casa della Provvidenza, la Torino, și l-a condus până acolo. Cf. L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 40.

⁷⁷ *Arta și religia, știința și credința, iată adevăratele surori care-și dau mâna pentru a-l ridica pe om de la josnicia pământească la măreția cerească.* L. GUANELLA, *Quarto centenario di Andrea Peschiera*, Opere, Vol. II/2, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1997, p. 504.

⁷⁸ *Faptă de milostenie faci, o, Filotea, când adăpostești în inima ta infirmitățile umane*

pentru a le obloji. L. GUANELLA, *Il Fondamento*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 975.

⁷⁹ L. GUANELLA, *Massime di spirito e metodo d'azione 1888 – 1889*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 22.

⁸⁰ L. GUANELLA, *Vieni meco – 1913*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 799.

⁸⁰¹ L. GUANELLA, *Regolamento interno FsC – 1899*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 993.

⁸² L. GUANELLA, *Regolamento SdC – 1910*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1233.

⁸³ L. GUANELLA, *Nel mese dei fiori*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 950.

⁸⁴ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 37.

⁸⁵ P. PELLEGRINI, *Don Guanella inedito*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1993, p. 35.

⁸⁶ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 12.

⁸⁷ L. STERLOCCHI, *Vita di Caterina Guanella*, Como, Scuola Tipografica Casa Divina Provvidenza, Como, 1911, p. 10.

⁸⁸ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 37.

⁸⁹ L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano, Como, art. XXIV nr. 1.

⁹⁰ AA. VV., *Documento Base per Progetti Educativi Guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 75-77.

⁹¹ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 11-12.

⁹² L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art. XLVI nr. 3.

⁹³ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 38; cf. *si* L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art.

XXX nr. 1: *În Consiliu și cu orice ocazie spune: „Să ținem cont de conștiință”.*

⁹⁴ L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art. II nr. 11.

⁹⁵ Cf. *La Divina Provvidenza – iunie 1910*, p. 92-94.

⁹⁶ L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art. II nr. 26.

⁹⁷ L. GUANELLA, *Vieni Meco – 1913*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 788.

⁹⁸ Marcellina Bosatta (1848-1934), sora mai mare a fericitei Clara, l-a ajutat pe părintele Guanella în întreaga sa operă de caritate; a fost consilieră iscusită și de încredere încă de pe când era la Pianello Lario, unde era și superioară a micii comunități de Ursuline, încropită de părintele Carlo Coppini. A fost prima Superioară generală a Fiicelor Sf. Maria a Providenței. După moartea părintelui Guanella, sora Marcellina a rămas fidel custode al spiritului și al învățăturilor sale, continuând să conducă Congregația până în 1925. Și-a petrecut ultimii ani în reculegere și rugăciune în casa mamă din Como-Lora.

⁹⁹ L. GUANELLA, *La settimana con Dio*, în L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, 1999, p. 481.

¹⁰⁰ *Fare della Carità il cuore del mondo*, Documento Base del Movimento Laicale Guanelliano, Roma 2010, nr. 6.

¹⁰¹ Asociația a fost recunoscută ca *Operă a Familiei religioase guanelliene* de către Consiliul Pontifical pentru Laici, prin decretul din 22 mai 2003.

¹⁰² L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 41.

¹⁰³ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 45 ; V. LUCARELLI, *Don Guanella. Un „contemporaneo” affascinante*, Edizioni Paoline, 1991, p. 61.

¹⁰⁴ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 43.

¹⁰⁵ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 42.

¹⁰⁶ MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art. XX-VIII nr. 2.

¹⁰⁷ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 108-109.

¹⁰⁸ BENEDICT AL XVI-LEA, *Caritas in Veritate*, Libreria Editrice Vaticana, 2009, nr. 9.

¹⁰⁹ BENEDICT AL XVI-LEA, *Caritas in Veritate*, Libreria Editrice Vaticana 2009, nr. 19.

¹¹⁰ VEZI G. VECCHIO, *Giovani Acquaderni, Davide Albertario, Filippo Meda, Giuseppe Toniolo: cristiani per la Chiesa e per la società*, în *Saggi Storici* – 16, Centro Studi Guaneliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 2000, p. 175 ș.u.

¹¹¹ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 79.

¹¹² L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 41.

¹¹³ L. GUANELLA, *Da Adamo a Pio IX*, în *Opera Omnia*, Vol. II/1, Centro Studi Guaneliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1995, pp. 1 ș.u.

¹¹⁴ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 78-79.

¹¹⁵ Descendentă dintr-o veche familie lombardă, Maddalena Crosta s-a căsătorit

cu patricianul Francesco Albini Riccioli, din Urbino. A fost terțiară franciscană și a scris broșuri formative ori devoționale și scenete pentru copii; papa Leon al XIII-lea i-a conferit diferite distincții pentru strădania ei de scriitoare creștină. Colaborarea cu părintele Guanella a început la Milano, în 1896: a condus buletinul *La Divina Provvidenza* timp de un deceniu, l-a ajutat la redactarea definitivă a consistentului *Regolamento delle Figlie di S. Maria della Provvidenza*, tipărit în 1911, și a scris *Fiore di Cielo*, prima biografie completă a sorei Clara Bosatta, publicată în 1910.

¹¹⁶ Primul număr al buletinului *La Divina Provvidenza* a văzut lumina tiparului în luna decembrie 1892. De atunci publicația continuă până în zilele noastre.

¹¹⁷ Era zona din partea superioară a lacului Como; ca urmare a asanării, începute de părintele Guanella, zona a fost complet recuperată și s-au construit case noi (Nuova Olonio, Dubino...).

¹¹⁸ Cf. G. Rossi, *L'istruzione agraria in Italia tra Ottocento e Novecento: la colonia agricola di Monte Mario a Roma*, în *Saggi Storici* – 18, Centro Studi Guanelliani, Edi-

tura Nuove Frontiere, Roma, 2000, p. 165-199; vezi și A. ROBBIATI, *Le colonie agricole: il caso di San Salvatore in Piano di Spagna*, în „L’Opera di don Luigi Guanella. Le origini e gli sviluppi nell’area lombarda”, Atti del Convegno di studi per il centenario della Casa della divina Provvidenza, Como 1988, p. 173-216; A. FOLONARO - L. TRUSSONI, *La „Nuova” Olonio SS. Salvatore*, Editura Meroni, Cassano con Albese (CO) 2000.

¹¹⁹ Mulți, pe când era încă în viață, îl numeau „inginerul sfânt”. Când a murit a fost deschis procesul canonic pentru recunoașterea sfințeniei sale. Are titlul de *Slujitor al lui Dumnezeu*, iar din 1960 s-a început cauza de beatificare; asemenea părintelui Guanella, era terțiar franciscan.

¹²⁰ L. MAZZUCCHI, *Fragmenta vitae et dictorum*, Archivio Guanelliano Como, art. XVI, nr. 5.

¹²¹ L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 560-561. Agostino Gemelli, care înainte de a intra în convent se numea Eduardo (1878 – 1959), în 1907 a fost pătruns de o profundă criză spirituală, provocată de puternicele sugestii ale *modernismului*. De aceea, a fost sfătuit de

papa Pius al X-lea să vorbească cu părintele Guanella: „*Deschide-ți sufletul față de el și fă ceea ce îți va spune, ca și cum ți-aș porunci eu însumi*”. La obiecția că părintele Guanella nu era un teolog și nici la curent cu problemele ridicate de modernism, papa îi răspunse: „*Nu ți-ai bătut deja capul cu teologii? Tu ai nevoie de un sfânt, iar părintele Guanella este un sfânt*”. Gemelli s-a întâlnit cu părintele Guanella și a depășit criza. Avea să mărturisească la procesul canonic: “*Cred că pot să atest că, dacă am ieșit nevătămat din criza cea gravă, aceasta se datorează nu doar profundeii carității a părintelui Guanella, ci și simplității spiritului său*”.

¹²² AA. vv., *Documento Base per Progetti Educativi Guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, nr. 140.

¹²³ L. GUANELLA, *Le vie della Provvidenza*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2003, p. 19.

¹²⁴ L. GUANELLA, *Regolamento Interno FsMP – 1899*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 301. Redăm frumoasa mărturie a părintelui Agostino Gemelli la comemorarea părintelui Guanella, care s-a ținut la biserica S. Giuseppe al Trionfale, pe

25 noiembrie 1915: *Părintele Guanella îmbrățișează acele creaturi pe care însăși știința le respinge, întrucât nu vede în ele capacitatea de a dezvolta activități spirituale, și le primește, uneori înfruntând prezumpția unui anumit tip de știință care consideră această trudă o vânare de vânt. Călăzită de iubirea față de aproapele, însă, părintele Guanella, cu umilință și naturalitate, lasă la o parte judecățile temerare ale oamenilor și, primindu-i pe cei „respinși”, nu numai că îndeplinește o misiune de credință și de civilizație, ci reușește să obțină și rezultate la care psihiatrii nu sunt în stare să ajungă.* L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 560.

¹²⁵ AA. VV., *Con fede, amore e competenza. Profile dell'operatore guanelliano*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2000, nr. 26-31.

¹²⁶ L. GUANELLA, *Regolamento Interno F5C – 1899*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1006.

¹²⁷ L. GUANELLA, *Massime di spirito e metodo d'azione – 1888/89*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 43.

¹²⁸ L. GUANELLA, *Regolamento FsMP – 1911*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 431.

¹²⁹ L. GUANELLA, *Massime di spirito e metodo d'azione – 1888/89*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 50.

¹³⁰ *Ibidem*, p. 30.

¹³¹ L. GUANELLA, *Regolamento Interno FsC – 1899*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1007.

¹³² L. GUANELLA, *Il Fondamento*, Opera Omnia, Vol. III, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 963.

¹³³ M. CARROZZINO, *Visione dell'uomo ed educabilità in don Guanella*, in AA.vv., *Il rapporto educativo in stile guanelliano*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1989, p.159.

¹³⁴ AA. vv., *Documento Base per Progetti Educativi Guanelliani*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1994, n. 85.

¹³⁵ *Ibidem*, p. 38.

¹³⁶ L. GUANELLA, *Regolamento interno FsC – 1899*, Opera Omnia, Vol. IV, Centro

Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1988, p. 1029; *Regolamento SdC – 1905*, Ibidem, p. 1147: *Se numește sistem preventiv de educație și de purtare acea metodă de caritate, de uzanță, de obișnuință, în virtutea căreia superiorii îi tratează cu grijă părintească pe proprii supuși, iar frații sar în ajutorul celorlalți frați, pentru ca în truda de zi cu zi nimeni să nu fie năpăstuit și cu toții să ajungă la țelul fericit. Aceasta este metoda care se aseamănă cel mai mult cu viața creștină a Sfintei Familii a lui Isus, a Mariei și a lui Iosif... La nivel concret, sistemul preventiv*

- 1) trebuie să fie în inima și în mintea noastră;
- 2) se cuvine să fie aplicat atât în cazul celor ce ne sunt egali, cât și în cazul 3) inferiorilor,
- 4) superiorilor, 5) mereu, în orice împrejurare.

¹³⁷ L. GUANELLA, *O Padre! O Madre! – Secondo corso*, Opera Omnia, Vol. I, Centro Studi Guanelliani, Editura Nuove Frontiere, Roma 1992, p. 90.

¹³⁸ M. CARROZZINO, *Visione dell'uomo ed educabilità in don Guanella*, în AA.VV., *Il rapporto educativo in stile guanelliano*, Editura Nuove Frontiere, Roma, 1989, p. 160.

¹³⁹ Cf. nota nr. 66.

¹⁴⁰ AA. VV., *Con fede, amore e competenza – Profilo dell'operatore guanelliano*, Editura Nuove Frontiere, Roma 2000.

¹⁴¹ CONFERENZA EPISCOPALE ITALIANA, *Educare alla vita buona del Vangelo*. Orientamenti pastorali dell'episcopato italiano per il decennio 2010 – 2020, EDB, 2010.

¹⁴² BENEDICT AL XVI-LEA, *Lettera alla Diocesi e alla città di Roma sul compito urgente dell'educazione*, in EV 25/55.

¹⁴³ BENEDICT AL XVI-LEA, *Caritas in Veritate*, Libreria Editrice Vaticana, 78.

¹⁴⁴ CONFERENZA EPISCOPALE ITALIANA, *Educare alla vita buona del Vangelo*, EDB, 2010, 9.

¹⁴⁵ *Ibidem*, 55.

¹⁴⁶ COMMISSIONE EPISCOPALE PER IL CLERO E LA VITA CONSACRATA, *Messaggio per la 15-a Giornata mondiale della vita consacrata*, Roma 6 ianuarie 2011.

¹⁴⁷ L. MAZZUCCHI, *La vita, lo spirito e le opere di don Luigi Guanella*, Editura Nuove Frontiere, Roma 1999, p. 559.

Rugăciune către Sfântul Alois Guanella

Doamne Isuse, ai venit pe pământ pentru a ne împărtăși iubirea Tatălui și pentru a fi sprijin și ocrotitor al celor mici și al celor suferinzi.

Îți mulțumim pentru că ni l-ai dăruit pe slujitorul tău credincios, părintele Alois Guanella, ca și ecou minunat al lui Dumnezeu.

Fă, te rugăm, ca exemplul vieții sale să strălucească în lumea întreagă spre slava lui Dumnezeu Tatăl și spre ajutorarea poporului creștin.

Prin mijlocirea lui, te rugăm, dăruiește-ne harul pe care ți-l cerem acum... și fă ca să-i putem imita virtuțile: pietatea înflăcărată față de Dumnezeuasca Euharistie, încrederea liniștită în Proviđența Divină, iubirea aleasă față de cei mai săraci, zelul pastoral pentru poporul tău, pentru ca, împreună cu el, să putem primi darul bucuriei pe care ne-ai pregătit-o în casa Tatălui. Amin

Cu abrobarea
+ Card. Angelo Amato

Familia guanelliană în România

Prezentă în lume în 24 de țări familia guanelliană continuă să răspândească iubirea milostivă a lui Dumnezeu Tatăl și în România.

Congregația Fiicele Sf. Maria a Divinei Providențe

Surorile congreghției și-au început activitatea socială și pastorală în Iași, în anul 1995.

În prezent, Congregația desfășoară opere caritative și pastorale în patru comunități din Dieceza de Iași, după cum urmează:

1. Casa Providenței, Mun. Iași, Jud. Iași, casa mamă a Congregației și centru de spiritualitate, precum și sediu legal, unde funcționează un internat școlar pentru tinere, serviciul de îngrijire la domiciliu și serviciul de adopții la distanță.

2. Casa Sf. Iosif, Mun. Iași, Jud. Iași, unde funcționează căminul de bătrâni cu același nume și o cantină socială pentru săraci.

3. Casa Fericita Clara, Loc. Șcheia, Jud. Iași, unde funcționează un centru social de zi pentru copii și serviciul de îngrijire la domiciliu. În această comunitate surorile sunt implicate activ în activitatea pastorală a parohiei și în predarea religiei în școală.

4. Casa Sf. Alois Guanella, Loc. Sagna, Jud. Neamț, unde funcționează un centru de zi pentru copii și serviciul de îngrijire la domiciliu. În această comunitate surorile sunt implicate activ în activitatea pastorală a parohiei și în predarea religiei în școală.

Congregația Slujitorii Carității

Preoții congreghției și-au început activitatea pastorală la Iași, în anul 2015.

În anul 2016, aceștia au inaugurat o casă de discernământ vocațional, Casa „Sf. Alois Guanella”.

Membrii Congregației colaborează activ și la buna desfășurare a serviciilor sociale coordonate de surorile guanelliene, oferind asistență spirituală surorilor și beneficiarilor din cele două comunități, fiind implicați și în pastorală vocațională.

În cadrul Casei „Sf. Alois Guanella” funcționează Uniunea Pioasă a Sf. Iosif, un grup de rugăciune care a luat ființă în luna martie 2018, pentru a însoți cu rugăciunea persoanele în agonie.

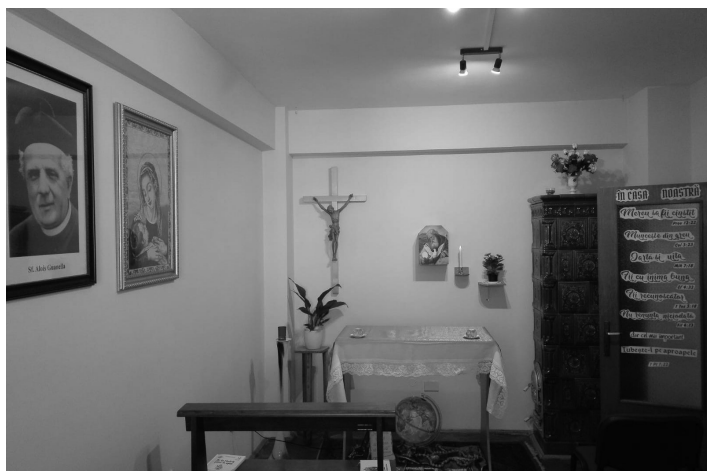
Guanellienii cooperatori

În luna mai a anului 2015 și-a început drumul de formare grupul guanellienilor cooperatori care își desfășoară activitatea pe lângă surorile prezente în cele trei localități: Iași, Șcheia și Sagna.

Casa Providenței, Mun. Iași

Congregația Slujitorii Carității, Casa de
Discernământ Sf. Alois Guanella, mun. Iași

Casa Sf. Alois Guanella, Loc. Sagna, (NT)

Casa Fericita Clara, Loc. Șcheia (IS)

Casa Sf. Iosif, Mun. Iași

Aspiranți guanellieni cooperatori
la un weekend de formare
Surori, preoți și tineri în formare, Iași

CUPRINS

Prezentare	7
Prefață	17

PARTEA I

PRIVIRE DE ANSAMBLU

Contextul istoric	25
Contextul social	30
Contextul eclezial	33
Părintele Guanella și timpul său	35

Partea a II-a

Protagonistul

Sub aripile Providenței	45
Proveniența	52
Trăsăturile sfințeniei părintelui Guanella	53
a) Introducere	54
b) Un om, un Sfânt	55
Omul lui Dumnezeu	61
Părintele săracilor	75
Cetățean al lumii	91
Educator entuziast	105
Un fel de concluzie	116

Partea a III-a
Contur final

Drumul spre canonizare	123
Procese canonice	126
Miracolele	128
În vederea beatificării.....	128
În vederea canonizării.....	131
Note	143
Rugăciune către Sf. Alois Guanella ..	172
Familia guanelliană în România	173
Cuprins	183

Editura Serafica - 2018
Str. Teiului, Nr. 20
611047 - Roman / Neamț
Tel.: 0741 120 321; 0768 192 777
E-mail: edituraserafica@yahoo.com
Web: www.edituraserafica.ro